БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 193 (424)
28 СЕНТЯБРЬ ЧОРШАНБА 1955 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

БУГУНГИ СОНДА:

Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев ўртоқлар Ҳиндистонга бориш тўғрисида Ж. Нерунинг таклифини қабул қилдилар (1-нчи бет).
Н. С. Хрушчевнинг Америка Қўшма Штатлари Президенти Дуайт Д. Эйзенхауэр жаноб олийларига телеграммаси (1-нчи бет).
Н. Хрушчевнинг Ҳиндистон Республикасининг Бош Министри Жавоҳарлал Неру жанобларига телеграммаси (1-нчи бет).
Пьер Шнейтернинг СССР Олий Советига телеграммаси (1-нчи бет).
КПСС XX с'езди шарафига (1-нчи бет).
Туберкулезга қарши кураш масалалари юзасидан қўшма илмий сессия (2-нчи бет).
Пахта тайёрлашдаги қолоқликни тезда тугатайлик! Т. Йўлдошев. — Терим сур'ати паст, сифати ёмон (3-нчи бет).
КОНСУЛЬТАЦИЯ: **И. Давидов.** — Машина блан пахта теришни тўғри уюштирайлик (3-нчи бет).
ГДР халқ палатасининг мажлиси (4-нчи бет).
БМТнинг Европа учун тузилган иқтисодий комиссиясининг Европа мамлакатлари ташқи савдосини ривожлантириш комитетининг сессияси (4-нчи бет).
БМТ Бош Ассамблеясининг X сессиясида (4-нчи бет).

БУТУН КУЧ — ПАХТА ЙИҒИМ-ТЕРИМИГА!

Областимизнинг пахтакорлари йиғим-теримнинг энг қизғин ва мас'улиятли даврига кирдилар. Сентябрь ойи тугаб, пахта тайёрлашда ҳал қилучи ой бўлган октябрьга қадам қўйиш арафасида турибмиз. Олтин кузнинг очиқ ҳаволи илиқ кунлари, чаноқларда лўппи бўлиб очилган оппоқ пахталар пахта йиғим-теримини тез сур'атлар блан ўтказиш, давлатга кунсайин кўп пахта топшириш имконини беради. Ана шу катта имкониятлардан унумли фойдаланаётган илғорлар бутун кучни пахта йиғим-теримига тўла сафарбар этиб, пахта тайёрлаш сур'атини кундан-кунга оширишга муваффақ бўлмоқдалар.

Лекин, умуман олганда область колхоз ва совхозларида пахта териш ва тайёрлашнинг ҳозирги сур'ати партия ва ҳукуматимиз томонидан қўйилган талабларга мутлақо жавоб бермайди. Буни пахта тайёрлашнинг боришини кўрсатадиган, ҳар куни матбуотда э'лон қилинаётган кундалик сводкалар очиқ-ойдин кўрсатиб турипти.

Бошқа областьларга қараганда жуда катта имкониятларга, моддий-техника воситаларига ва етарли ишчи кучига эга бўлган Тошкент областининг пахта тайёрлашда бунчалик орқада қолишига асосий сабаб нима? Бунинг асосий ва бош сабаби шундаки, графикда мўлжалланган ишга яроқли барча кишиларнинг ҳалигача терима тўлиқ иштирок этишига эришилмаётир. Пахта тераётган кишиларнинг унумли ишлаши учун қулай шароит яратиб берилмаганлиги, улар тўғрисида чинакамига ғамхўрлик қилинмаётганлиги, илғорлар тажрибаси суст оммалаштирилаётганлиги туфайли кўпгина районларда меҳнат унуми паст, пахта тайёрлаш сур'ати ошмаётир. Айниқса Боёвут, Калинин, Бекобод, Оққўрғон, Чиноз ва Октябрь районлари пахта тайёрлашда анча кейинда қолиб, областьни орқага тортмоқдалар. Область пахтачилигида салмоқли ўрин тутадиган Янгийўл ва Сирдар'ё районлари пахта тайёрлаш проценти жиҳатидан областимиз даражасидан ҳам кейинда қолдилар.

Бекобод район партия ва совет ташкилотларининг раҳбарлари (райком секретари Эшонхўжаев, райисполком раиси Қодиров ўртоқлар) пахта йиғим-теримига бу йилги юксак талаблар даражасида раҳбарлик қилмаётирлар. Улар жойлардаги ҳақиқий аҳволни яхши ўрганиб, мавжуд камчиликларни тезда тугатишни та'минлаш ўрнига «умумий раҳбарлик» блан чегараланиб қолмоқдалар. Раҳбарликнинг ана шу ярамас усулидан воз кечаолмаслик натижасида ҳалигача колхозларда иш пухта ташкил этилмаган. Районда йиғим-терим бошланишидан олдин тузилган графикда теримга 11 минг 750 киши чиқарилиши мўлжалланган эди. Афсуски, бу сон ҳозиргача 8 мингдан оширилгани йўқ.

Шуни унутмаслик кераки, пахта йиғим-терими барча партия, совет ташкилотлари ва қишлоқ хўжалик органларининг зўр уюшқоқлик блан оператив ишлашини, конкрет раҳбарлигини талаб қиладиган, уларнинг ишчанлик ва ташкилотчилик қобилиятини синовдан ўтказадиган жуда мураккаб ва мас'улиятли кампаниядир. Вазифа — ана шу кампанияни муваффақиятли ўтказишдан, халқимизнинг бойлиги, шараф-шони бўлган «оқ олтин»ни ёғин-чачинга қолдирмай, қисқа муддатда йиғиб-териб олишдан ва пахта тайёрлаш давлат планининг Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 38 йиллиги кунига бажарилишини та'минлашдан иборатдир.

Пахта йиғим-теримида ҳозирги кунларнинг ҳарбир соати ғанимат! Пахта териш ва тайёрлашда кескин бурилиш ясаш, бу соҳадаги қолоқликни тезда тугатиш учун барча куч ва моддий-техника воситаларини тўла ишга солиб, бу ғанимат кунларнинг ҳарбир соати ва минутидан унумли фойдаланиш керак. Графикда белгиланган ишга яроқли барча кишиларнинг теримга тўлиқ қатнашишига эришиш лозим.

Теримчи ва механик-ҳайдовчи — пахта йиғим-теримида марказий фигура, ҳал қилучи кучдир. Давлатга ҳар куни топширилаётган пахтанинг миқдори, процентнинг ошиши уларнинг самарали меҳнатига боғлиқ. Шунинг учун теримчи ва механик-ҳайдовчиларнинг унумли ишлашлари учун зарур бўлган барча шароитларни яратиб бериш керак. Теримда соатли графикни қўлланиш, далада иссиқ овқат ташкил қилиш, теримчиларнинг иш ҳақларини ўз вақтида бериб бориш, болалар боғчалари ва яслиларининг ишларини яхши йўлга қўйиш ва бошқа маданий-маиший хизматни яхшилаш меҳнат унумини оширишга ёрдам беради.

«Мўл ҳосил етиштирдик» деб хотиржамланиш, баландпарвоз гаплар ва ҳархил тантанали ва'далар ўрнига, амалий иш қилиш, камчиликларни хас-пўшлашдан иборат ҳарқандай важлар, ўринсиз сабабларга қаттиқ зарба бериб, фурсатни қўлдан бермай мавжуд имкониятлар ва ички резервлардан тўла-тўкис фойдаланиш — пахта тайёрлаш сур'атини оширишнинг энг муҳим шартларидан биридир. Афсуски, ба'зи жойларда шундай қилинмаётир. Айрим район раҳбарлари сентябрьнинг охирида ҳам «пахта очилмаётир» деган важларга қулоқ солмоқдалар, пахта териш машиналарининг қониқарсиз ишлатилаётганлигига тоқат қилиб келмоқдалар. Партия ташкилотлари мана бундай бўшангликка, интизомсизликка қарши кескин кураш олиб боришлари, ўзларига топширилган ишга мас'улиятсизлик блан қараётган, далил, мустақил ташаббус кўрсатаолмаётган, ишни олға бостиришга қодир бўлмаган ҳадиксировчиларни шафқатсиз суратда фош қилишлари лозим.

Пахта — бизнинг қимматли бойлигимиздир. Унинг бир граммини ҳам нобуд қилмай йиғиб-териб олиш ва давлатга топшириш, пахта тайёрлаш планининг сўзсиз бажарилишини та'мин этиш — барча пахтакорларимизнинг буюк ватанпарварлик бурчи, партия, совет ташкилотлари ва қишлоқ хўжалик органларининг жанговар вазифасидир. Пахта нобудгарчилигига қарши кескин кураш олиб бориш — бутун жамоатчиликнинг ишидир.

Пахта териш ва тайёрлаш сур'атини кескин равишда ошириш манфаатлари қишлоқ партия ташкилотларининг йиғим-теримда авангардлик ролини оширишни, оммавий-сиёсий ишларнинг савиясини шу куннинг юксак талаблари даражасига кўтаришни талаб қилади. Партия ташкилотлари ҳарбир колхозчини, совхоз ишчисини ва МТС механизаторини мамлакатни пахта блан та'минлаш учун шахсан жавобгар бўлиш руҳида тарбия қилмоқлари лозим. Ҳозир ҳарбир коммунистнинг хулқи ва ишига даставвал унинг пахта йиғим-теримида қандай иштирок қилаётганлигига, умумдавлат аҳамиятига эга бўлган бу улуғ ишда ўзининг авангардлик ролини қандай бажараётганлигига қараб баҳо бериш керак. Кўпминг килограммчилар ҳаракатини янада кенгайтириш, илғорлар тажрибасини оммалаштириш, социалистик мусобақага етакчилик қилиш, меҳнатни тўғри уюштириб, бутун куч ва моддий-техника воситаларини пахта йиғим-теримига тўла сафарбар этишда колхоз правлениеларига яқиндан ёрдам бериш — колхоз партия ташкилотларининг шу кеча-кундузидаги энг муҳим вазифаларидандир.

Пахта тайёрлашдаги қолоқликни тез кун ичида тугатайлик, бутун кучни йиғим-теримни муваффақиятли ўтказишга сафарбар этайлик!

Н. А. БУЛГАНИН ВА Н. С. ХРУШЧЕВ ҲИНДИСТОНГА БОРИШ ТЎҒРИСИДА Ж. НЕРУНИНГ ТАКЛИФИНИ ҚАБУЛ ҚИЛДИЛАР

СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганин ва СССР Олий Совети Президиумининг а'зоси Н. С. Хрушчев Ҳиндистон Бош Министри Жавоҳарлал Нерунинг таклифига мувофиқ шу йил Ҳиндистонга борадилар ва у ерда икки ҳафтадан сал кўпроқ бўладилар. Уларнинг сафари ноябрь-декабрьда кутилади.

ҲИНДИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ БОШ МИНИСТРИ ЖАВОҲАРЛАЛ НЕРУ ЖАНОБЛАРИГА

Сизнинг СССРдаги Элчингиз Менон жаноблари менга СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганин блан биргаликда Ҳиндистонга боришим тўғрисида Сизнинг самимий таклифингизни топширди.

Бу таклифингиз учун Сизга миннатдорчилик изҳор қиламан, бу таклифни зўр мамнуният блан қабул қиламан.

Н. ХРУШЧЕВ.

1955 йил, 26 сентябрь.

АМЕРИКА ҚЎШМА ШТАТЛАРИ ПРЕЗИДЕНТИ ДУАЙТ Д. ЭЙЗЕНХАУЭР ЖАНОБ ОЛИЙЛАРИГА

Оқ уй, Вашингтон.

Сиз блан Женевадаги шахсан учрашувларимизни эслаб мен Сизнинг бетоблигингизни эшитиб хафа бўлдим. Тезроқ соғайишингизни чин кўнгилдан истайман.

Н. ХРУШЧЕВ.

ТЕЛЕГРАММА

(1955 йил 25 сентябрьда соат 14 дан 19 минут ўтганида самолётдан юборилган).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИГА

Совет Иттифоқи территориясидан жўнаб кетаётиб, француз халқи вакилларига чин кўнгилдан кўрсатилган самимий ва олижаноб меҳмондўстлик учун Франция республикаси парламентининг барча делегатлари номидан қизғин миннатдорчилик изҳор қилишни истайман.

Пьер ШНЕЙТЕР.

КПСС XX с'езди шарафига

СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚА КУЧАЙТИРИЛМОҚДА

Республика Маҳаллий ва ёқилғи саноати министрлигига қарашли Тошкентдаги Чкалов номли чўян қуйиш заводининг коллективи КПСС XX с'езди шарафига социалистик мусобақани кучайтириб, 8 ойлик топшириқни 125,1 процент қилиб бажарди.

Цехлараро социалистик мусобақада ўртоқ Субботин бошчилик қилаётган 2-нчи механика цехининг ишчилари олдинда бораётирлар. Бу цехнинг илғорларидан Г. Фарфунов, Сорочинский, Варабин, Дураковский, Суханов, Танинов ўртоқлар смена топшириқларини ҳардоим ошириб бажараётганликлари туфайли август ойи планини 400 процентга етказиб бажардилар.

Штамповка цехининг коллективи янги хил маҳсулот ишлаб чиқаришни ўзлаштириб, аҳоли учун уй-рўзғор буюмлари ишлаб чиқаришни кўпайтирмоқда. Қуюв цехининг ишчилари эса турли типдаги печьлар, икки конфаркали плиталар ва турли хил ҳажмдаги қозонлар ишлаб чиқармоқда. Бу цехнинг Умурзаков, Суменкова ўртоқлар сингари илғор ишчилари янги хил маҳсулот ишлаб чиқаришни ўзлаштиришда самарали натижаларга эришаётирлар.

Завод коллективи ишлабчиқариш технологиясини такомиллаштираётгани, социалистик мусобақани тобора кучайтираётгани туфайли давлат топшириқларини ҳардоим бажариб келади. Коллектив КПСС XX с'езди шарафига яна қўшимча мажбуриятлар олиб, йиллик планни муддатидан илгари бажариш учун курашаётир.

Х. АБДУВАЛИЕВ.

Меҳнат вахтасида

Тошкентдаги 7-нчи металл заводининг коллективи КПСС XX с'езди шарафига социалистик мусобақани кучайтириб, ишлаб чиқаришдаги ички резерв ва имкониятлардан тўла фойдаланмоқда.

Заводда асбоб-ускуналардан унумли фойдаланиш ва станокларнинг бир ме'ёрда ишлашига катта э'тибор берилмоқда. Ўртоқ Переведенцов бошлиқ асбобсозлик цехининг ишчилари мавжуд имкониятлардан кенг фойдаланаётганликлари туфайли ҳардоим смена ва ойлик топшириқларини ошириб бажараётирлар. Бу цехнинг илғор ишчиларидан Бриков, Красильникова, Безденежник ўртоқлар смена топшириқларини 250 — 300 процентга етказиб бажараётирлар.

Цехлараро социалистик мусобақада темирчилик цехининг коллективи ҳам яхши натижаларга эришмоқда. Бу цехда иш график асосида ташкил этилиб, тайёрланаётган маҳсулотнинг сифатли бўлиши учун кураш кучайтирилган. Шунинг учун ҳам цехда ишлаб чиқарилган маҳсулот сифат кўрсаткичи блан бошқаларникидан ажралиб туради.

Корхонада илғорлар тажрибаси кенг оммалаштирилаётгани учун коллектив 8 ойлик топшириқни муддатидан илгари бажарди. Ҳозир завод ишчилари йиллик планни муддатидан илгари бажариш ва КПСС XX с'езди шарафига муносиб меҳнат совғаси тайёрлаш учун курашаётирлар.

З. МУҲАМАДЖОНОВ.

Колхоз транспорти яхши ишламоқда

Орджоникидзе районидаги Маленков номли қишлоқ хўжалик артели ҳар куни тайёрлаш пунктига йиллик планнинг 2 — 2,5 проценти миқдорида пахта юбормоқда. Колхознинг Боймат Пирматов бошлиқ транспорт бригадасининг жуда яхши ва аниқ ишлаётганлиги бу муваффақиятга сабаб бўлмоқда.

Пахта ташиш учун ажратилган автомашиналар навбатчи диспетчернинг ихтиёрида бўлади. Диспетчер бу машиналарни бригадаларнинг транспортга бўлган эҳтиёжига қараб тақсимлайди. Ишнинг бундай ташкил этилиши транспортдан энг яхши фойдаланишни та'минлаётир.

Колхоз хирмонларида эстакадалар ташкил этилган, пахтани қоплайдиган станоклар ўрнатилган. Буларнинг ҳаммаси автомашиналарнинг айланишини кўпайтиришга ёрдам бермоқда.

Транспорт бригадасига кирган колхозчилар партия XX с'ездини муносиб кутиб олиш учун мусобақани авж олдириб юбордилар. Шофер Ҳаким Азимов яхши кўрсаткичга эришиб, кунлик нормани икки ҳисса ошириб бажармоқда. Аравакаш Убай Қурбонов ва Нуриддин Йўлдошевлар планда кўрсатилган икки марта ўрнига уч-тўрт марта қатнамоқдалар. Аравакаш Акбар Мавлонов қимматли ташаббус кўрсатди. У автокачканинг бортини баланд қилди. Бу тадбир автокачкага 500 килограмм ортиқ пахта ортиш имконини берди.

Колхоз партия ташкилоти шоферлар ва аравакашлар ўртасида агитация-оммавий ишлар ўтказишга кўп э'тибор бераётир. Энг яхши шофер ва аравакашларнинг тажрибаси оммалаштирилмоқда, барча транспорт ходимлари томонидан қўлланилмоқда. (ЎзТАГ).

ИЛҒОР ТЕРИМЧИЛАРДАН ЎРНАК ОЛИНГИЗ!

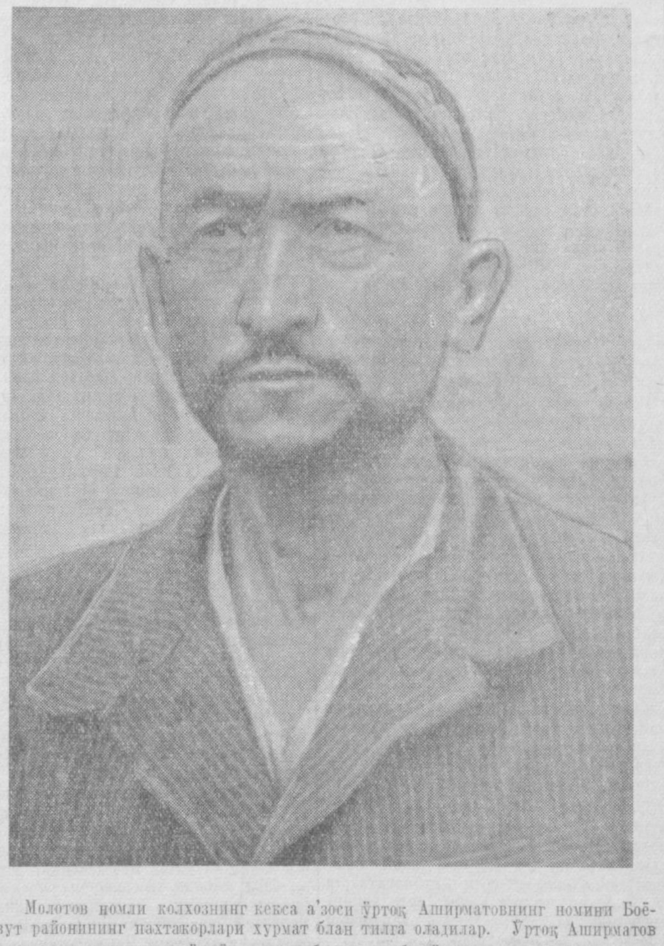

Молотов номли колхознинг кекса а'зоси ўртоқ Аширматовнинг номини Боёвут районининг пахтакорлари хурмат блан тилга оладилар. Ўртоқ Аширматов пахтачилик соҳасида кўп йиллардан бери ишлаб, ғўзани парвариш қилишда ва етиштирилган мўл ҳосилни йиғиб-териб олишда бой тажрибага эга. Молотов номли колхоз а'золари, бригада ва звено бошлиқлари ҳамда сувчилар ғўзаларни парвариш қилиш ва уни табақалаштириб суғоришда ҳамавақт ўртоқ Аширматовдан маслаҳат олиб турадилар.

Ўртоқ Аширматов пахтани икки қўллаб, сортларга ажратиб териш техникасини пухта эгаллаган. У илғор теримчиларнинг иш усулларини қўлланиб, 1954 йили 15 тонна пахта терди. Унинг терган пахтаси фақат юқори сортларга қабул қилинди. Илғор теримчилар ва механик-ҳайдовчиларнинг область кенгаши қатнашчиларининг Мурожаати асосида ишлаётган ўртоқ Аширматов бу йил мавсумда 20 минг килограмм пахта териб бериш юзасидан ўз зиммасига юксак мажбурият олди. Бу унинг КПСС XX с'ездига муносиб совғаси бўлади. У, шу кунларда пахта териш юзасидан белгиланган топшириқни ортиғи блан бажариб, барча теримчиларга ўрнак бўлмоқда.

— Совет кишисининг иши блан сўзи бир, — дейди кекса пахтакор ўртоқ Аширматов, — мен ўз сўзимнинг устидан чиқиш учун астойдил меҳнат қилмоқдаман.

Суратда: илғор теримчи ўртоқ **Н. Аширматов.**

Н. Меламед фотоси.

ОҒИР САНОАТИМИЗНИНГ ИЛҒОР КИШИЛАРИ

Донгдор токарь

Ўрта Осиё химия машинасозлиги заводи асбоблар тайёрлаш цехининг токари Абдувоҳид Нуримбетовнинг номини завод коллективи ҳурмат блан тилга олади. У, ҳархил ўлчов асбоблари, штамп ва мосламаларнинг детальларини тайёрлашда янги-янги иш усулларини қўллаб, меҳнат унумдорлигини тобора оширмоқда. Агар ўртоқ Нуримбетов январь ойи планини 200 процент бажарган бўлса, август ойига келиб, нормадан тўрт баравар кўп деталь тайёрлади. У, меҳнат унумдорлигини тобора ошириб бориш блан бирга сифат кўрсаткичларини ҳам яхшиламоқда. Ўртоқ Нуримбетов тайёрлаган детальлар фақат а'ло сифат блан қабул қилинмоқда.

Бундай ютуқларга у, ишлабчиқариш процессларини такомиллаштириш, меҳнатни пухта ташкил этиш, дастгоҳ кучи ва иш вақтидан тўла фойдаланиш туфайли эришмоқда. Масалан, илгари мастердан навбатдаги иш бир кун илгари олинар эди. Абдувоҳид Нуримбетов олдиндан бир ҳафталик топшириқни олиб, ҳамма заготовка, резец ва асбобларни тахт қилиб қўяди, қайси детальни қандай режимда ишлаш кераклигини мўлжаллаб чиқади. Бу тадбир меҳнатни планлаштиришни яхшилаш ва иш вақтидан тўла фойдаланишни та'минлади.

Цехда штамп ва пресс станоклари учун кўплаб пуансонлар тайёрланади. Бу хил детальни тайёрлаш учун беш-олти операцияни бажаришга тўғри келарди. Ҳарбир операцияда эса, алоҳида резец ёки парма ишлатилади. Бу усул блан ҳарбир детальни тайёрлаш учун 25 минут вақт сарф бўлади. Ўртоқ Нуримбетов пуансонлар тайёрлашда муҳим янгилик қўллади. Детальни бир донадан тайёрламай, уларнинг олти-еттитасини бир йўла бажариш қулайроқ эканлигини аниқлади. Ҳозир у, узун заготовка олиб, детальларнинг олти-еттитасини олдин биринчи, кейин иккинчи операциясини ёппасига бажараётир. Шундай қилиб, ҳамма детальларни барча операциялардан айни бир вақтда ўтказмоқда.

Бу методнинг афзаллиги шундаки, деталь тайёрлашда кесиш асбобларини тез-тез алмаштириб туриш, станокни ортиқча тўхтатиш талаб этилмайди ва шунинг ҳисобига кўп вақт тежалади. Илгари ҳарбир детальни тайёрлаш учун 25 минут вақт сарфланган бўлса, эндиликда деталь 13 минутда тўла ишлаб чиқариладиган бўлди. Шунингдек, станокнинг доимо бир ме'ёрда ва бешикаст ишлашига эришилмоқда.

Заготовка бутун узунасига ишланиши туфайли детальлар тайёрлашда жадал

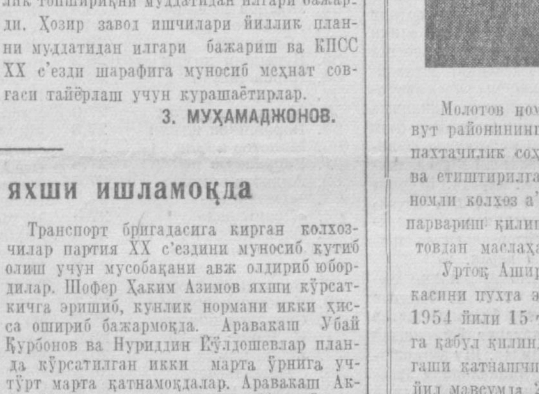

Суратда: токарь ўртоқ **А. Нуримбетов.**

методлар қўлланишга имкон туғилди. Лекин детальлар жадал метод блан ишланганда заготовка ва резец қизиб кетди. Бунинг учун кескични бошқатдан алмаштириш лозим бўлиб қолди.

Ўртоқ Нуримбетов деталь ва резец қизишини тугатиш учун улар устига сув қуйиб туриш йўлини топди. У, кичик ҳажмда махсус насос тайёрлаб, уни алоҳида предага орқали электрмотор ёрдамида ҳаракатлантирди. Аммо станок қисмлари пўлатдан тайёрланганлиги туфайли уларнинг устига доим сув қуйилиб турилса, занглаб кетиши мумкин эди. Нуримбетов бунинг ҳам олдини олди. У, насос учун сув эмас, балки совун ва машина мойи аралашмасидан тайёрланган эмульсия ишлатабошлади. Ҳозир бу метод цехнинг ҳамма токарь ва фрезерчилари томонидан қўлланилмоқда.

Тажрибали токарь деталь ишлашда уларнинг хилига қараб алоҳида режимларни қўллайди. Масалан, рангли детальлар ишлашда тезликни ва шпиндель оборотини мумкин қадар ошириш яхши натижа бермоқда. Чунки рангли металл анча бўш бўлиб, уни резец осонлик блан қирқади. Шунинг учун Абдувоҳид Нуримбетов станок патрони ва шпиндель айланишини ошириш, суппорт юришини тезлаштириш мақсадида дастгоҳдаги тезликни тақсимлаш коробкасининг бирнеча шестернасини алмаштирди. Ҳозир унинг станогида керакли бўлган ҳамма оборотни ҳосил қилиш мумкин. Бунинг учун фақат бир-икки шестернани алмаштириб қўйиш керак. Бу тадбирлар меҳнат унумдорлигини 220 — 250 процентгача ошириш имкониятини берди.

— Меҳнат унумдорлигини ошириб, деталь тайёрлашни кўпайтиришда энг муҳим масала — станокнинг доимо бешикаст ишлашига эришишдир, — дейди Абдувоҳид Нуримбетов.

Ҳақиқатан ҳам новатор-токарь дастгоҳга яхши қарайди. У, станокнинг ҳарбир қисмининг қандай ишлашини назорат қилиб боради. Агар станок салгина бузилиб қолса, уни ўзи ремонт қилади, доимо мойлаб туради.

— Ҳарбир қисмнинг қандай режимда ҳаракатланишини билиш керак, — дейди Абдувоҳид, — шундай қилинмаса уни кўнгилдагидек ишлатиб бўлмайди.

Абдувоҳид Нуримбетов ўз станогини кўз қорачиғидай сақлаб, унда 10 йилдан бери капитал ремонтсиз ишламоқда. Шу давр ичида у, ремонт ишларига сарфланиши керак бўлган бирнеча минг сўмлик маблағни тежаб қолди. У, яна ўн йил ремонтсиз ишлаш учун курашмоқда.

Абдувоҳид Нуримбетов ўзининг иш методларини ёш ишчиларга ўргатмоқда. У, ёш токарь Карташевга меҳнатни ташкил қилиш, станокни ишга тайёрлаш, резецлар чархлашдаги ўз методларини ўргатди, деталь ишлаш режимларини тўғри танлашда ёрдамлашди. Натижада ёш ишчи Карташев ҳам илғорларга тенглашиб, кунлик нормасини 200 процентга етказиб бажарадиган бўлди.

Новатор-токарь Абдувоҳид Нуримбетов бешинчи бешйиллик бошланганидан буён қарийб 15 йиллик нормани бажариб қўйди. У, фақат шу йилнинг ўтган ойи давомида икки йиллик норма бажарди. Ҳозир Нуримбетов ўз коллективи блан бирқаторда социалистик мусобақада актив иштирок этиб, партия XX с'ездини муносиб меҳнат совғалари блан кутиб олиш учун фидоророна меҳнат қилмоқда.

И. САТТОРОВ.

Туберкулёзга қарши кураш масалалари юзасидан қўшма илмий сессия

СССР Медицина фанлари академияси Туберкулез институти ва Ўзбекистон Туберкулез илмий-текшириш институтининг қўшма илмий сессияси Тошкентда бирнеча кун давом этди.

Совет Иттифоқининг йирик фтизиатрлари иштирок этган бу сессиянинг қатнашчилари мамлакатдаги медицина муассасалари тўплаган катта тажрибани умумлаштирдилар. Улар ўз нутқларида, меҳнаткашларнинг моддий фаровонлиги тўхтовсиз ошиб бораётганлиги натижасида СССРда ва, жумладан, Ўрта Осиё республикаларида ҳамда Қозоғистонда туберкулез касаллиги анча камайди, деб уқтириб ўтдилар. Революциядан илгариги йилларда аҳоли учун катта офат бўлиб келган бу касаллик энди кам учрайдиган бўлиб қолди. Коммунистик партия ва Совет ҳукумати томонидан амалга оширилган тадбирлар туфайли диспансерлар, касалхоналар, клиникалар ва санаторийларнинг кенг тормоқлари барпо этилди. Медицина муассасалари энг янги аппаратлар блан тўхтовсиз та'минланмоқда, яхши натижа берадиган профилактика ва даволаш воситалари олиб турмоқда. Буларнинг ҳаммаси касалликни тамомила тугатиш учун шароит яратмоқда.

Сессияда 33 илмий доклад тингланди ва бу докладларни муҳокама қилишда 67 киши қатнашди. Докладларда ва музокараларда туберкулезнинг олдини олиш, аниқлаш ва даволашнинг назарияси ҳамда практикасига доир актуаль масалалар ёритилди, илмий ва даволаш муассасалари ишининг аҳволи ҳартомонлама анализ қилинди.

Дастлабки ялпи мажлисларда Ўрта Осиё республикаларида ва Қозоғистонда туберкулезга қарши ёрдам ишининг аҳволи тўғрисидаги докладлар тингланди.

Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министри Р. С. Соатовнинг докладида республика медицина муассасаларининг бу соҳада олиб борган катта ишлари кўрсатиб берилди. Шундан кейин Қозоғистон ССР Соғлиқни сақлаш министрининг ўринбосари А. Б. Бисенова сўзга чиқди. У ўз ахборотида, жумладан, янги ерлар ўзлаштирилаётган районларда олиб борилаётган профилактика ишлари масалалаларига тўхталди. Қозоғистоннинг медицина ходимлари давлат томонидан берилаётган катта ёрдамга таяниб, янги кўчиб келган кишиларни касалликлардан сақлаб қолиш, янги қишлоқ хўжалик районларида аҳолига юқори сифатли медицина хизмати кўрсатилишини та'минлаш учун кўп ишларни қилмоқдалар. Ўртоқ Бисенова республика яйловларида ишлаётган чорвадорларнинг соғлигини сақлашга катта э'тибор берилаётганлиги тўғрисида гапириб берди.

Тожикистон ССР Соғлиқни сақлаш министри К. И. Аҳмедов ўз докладида муҳим масала кўтарди. У, совет медицинаси даволаш методларини тобора такомиллаштираётган, янгидан-янги препаратларга эга бўлаётган ҳозирги вақтда врачларнинг ўқуви алоҳида аҳамиятга эга эканлигини айтди.

Туркманистон ССР Соғлиқни сақлаш министрининг ўринбосари А. П. Русяев ва Қирғизистон республика диспансерининг бош врачи Э. М. Блюмкина касалликнинг олдини олиш ва даволашда медицина муассасалари томонидан қўлланилаётган методларнинг эффективлигини кўрсатадиган кўп материалларни келтирдилар.

Аҳолини ялпи текшириш касалликнинг олдини олиш тадбирлари системасида ғоят катта аҳамиятга эга. Медицина муассасалари кўп миқдорда махсус рентген аппаратларига, флюорографик аппаратлар деб аталадиган аппаратларга эга бўлганликлари сабабли ҳозирги вақтда бу ишни амалга ошириш анча енгиллаштирилган. Туберкулезга қарши кураш Самарқанд область диспансерининг вакили В. Ф. Байдалов сессияда қишлоқ аҳолисини ёппасига флюорографик текширишдан ўтказиш тажрибаси ҳақида гапирди.

Туберкулезга қарши прививкалар вакцинациялаш ҳам касалликнинг олдини олиш учун ғоят катта аҳамиятга эга. СССР Медицина фанлари академияси Туберкулез институтининг старший илмий ходими, медицина фанлари доктори К. П. Беркос кўрсатиб ўтганича, вакционациялашнинг организм учун тамомила зарарсиз эканлиги кўп текширишлар блан исбот этилган. Вакциналарнинг энг янги турлари марказий нерв системасига салбий та'сир этмаганлиги жуда муҳимдир. Ўртоқ Беркос туберкулезга қарши вакцинациялашни бутун чоралар блан жорий қилиш масаласини ўртага қўйди. Бу тадбир киши организмини касалликдан ишончли равишда сақлаб қолиши мумкин.

Тошкентдаги Каганович номли паровозвагон ремонт заводи касаба союз ташкилотининг вакили инженер В. С. Донецнинг сўзини сессия қатнашчилари қизиқиб тингладилар. У айтдики, завод амбулаторияси корхона касаба союз ташкилотининг ёрдами блан катта профилактика иши олиб бормоқда. Барча ишчи ва хизматчилар вақт-вақти блан врач кўригидан ўтиб турадилар. Касалликнинг салгина аломатлари аниқланганда дарҳол эффектив чоралар кўрилади. Ҳамма цехларда санитария-гигиена темаларида лекция ва суҳбатлар ўтказилиб турилмоқда. Буларнинг ҳаммаси яхши натижалар берди. Кейинги йилларда заводда туберкулез касаллиги тамомила тугатилди.

Ўлка паталогияси масалалари сессия ишида катта ўрин олди. Ўзбекистон Туберкулез илмий-текшириш институтининг директори, профессор Ш. А. Алимовнинг докладида қайд қилиб ўтилдики, гарчи туберкулез муайян бир жойда эмас, балки турли жойларда пайдо бўлаоладиган касаллик бўлса ҳам, иқлим шароити бу касалликнинг авж олиши ва уни даволаш учун муҳим аҳамиятга эга. Институтнинг илмий ходимлари ўтказган кузатишлар натижасида шу нарса аниқландики, Ўрта Осиё республикаларида бу касаллик мамлакатнинг бошқа районларидагига қараганда бирмунча бошқачароқ ўтади. Айни бир вақтда шу нарса ҳам исбот этилдики, ҳавонинг қуруқлиги қуёшнинг катта радиацияси касалликни даволашнинг боришига ижобий та'сир кўрсатади.

Медицина фанлари кандидати А. А. Сайдаҳмедов болалардаги ўпка туберкулезининг клиникаси, касалликнинг бориши ва уни даволашнинг эффективлиги ҳақида гапирди. У ўз докладида айтдики, Ўзбекистон Туберкулез илмий-текшириш институти Ўзбекистонда болалардаги туберкулезнинг бошланғич формасининг боришини ўрганиб чиқди. Бу эса врачларга касалликни даволаш учун ўз вақтида зарур чоралар кўришга ёрдам берди.

Ўрта Осиёнинг ба'зи районларида ва Қозоғистонда алкалоидли ўсимликлар ўсади. Бу ўсимликлар овқат блан бирга организмга кириб, уни заифлаштирадилар, турли касалликларнинг, шу жумладан туберкулезнинг ривожланиши учун қулай шароит туғдирадилар. Ўзбекистон институтининг младший илмий ходими Э. С. Содиқовнинг доклади ана шу ўсимликларнинг туберкулез блан касал бўлган кишининг организмига та'сирини анализ қилишга бағишланди.

Шу институтнинг клиника ординатори А. А. Калонхўжаев айни бир вақтда буқоқ ва туберкулез блан касал бўлган кишиларда қалқонсимон безларнинг функцияларини текшириш натижаларини айтиб берди. Нишонли атомлар ёрдами блан ўтказилган бу текшириш натижаларидан врачлар ана шу касалликларни аниқлаш ва даволаш учун фойдаланишлари мумкин.

Сессия қатнашчилари СССР Медицина фанлари академияси Туберкулез институти директори, медицина фанлари кандидати З. А. Лебеденанинг кенг докладини зўр э'тибор блан тингладилар. Докладда туберкулезнинг ривожланиши тўғрисида совет фтизиатрлари томонидан ишлаб чиқилган назария батафсил баён қилиб берилди. Бу назарияга мувофиқ, ўпкадаги дастлабки инфекциянинг манба'лари касалликнинг мустақил процесси бўлмай, балки бутун организмнинг умумий касаллиги кўринишларидан биридир. Бу манба'лар бошқа органларда ҳам ўзгаришлар борлигидан дарак беради. Бу назария касал бўлган одамнинг бутун организмига зўр диққат блан қараш зарурлигини кўрсатади.

Ўзбекистон Туберкулез илмий-текшириш институтининг старший илмий ходими профессор Р. И. Данилова буюк рус олими И. П. Павловнинг физиология та'лимотига асосланиб ва ўртоқ Лебедеванинг докладида баён этилган қоидаларни ривожлантириб, касалликни локализация қилишда марказий нерв системасининг етакчи роли борлигини кўрсатди. Нерв системаси функционал ҳолатининг бузилиши касалликнинг авж олишига имкон беради. Шунинг учун ҳам туберкулезни ва бошқа касалликларни даволаш ва олдини олиш вақтида одамнинг нерв-рефлектор механизмларига катта э'тибор бериш керак.

Ўзбекистон институтининг илмий ходимлари Р. А. А'замов ва Н. А. Таликов ўпка туберкулезига дучор бўлганда жигар ва буйракларда ҳам бирқанча ўзгаришлар бўлишини кўрсатиб ўтдилар. Шу ўзгаришлар бу органларнинг функцияларини бузадилар. Шу институтнинг младший илмий ходими Г. И. Юшина суяк-бўғун туберкулезининг бошланғич формаларини аниқлашнинг ўзи ишлаб чиққан методикаси тўғрисида гапирди.

СССР Медицина фанлари академияси Туберкулез институтининг вакили профессор Л. К. Богуш сессия қатнашчиларига ўпка туберкулезини даволашнинг ҳозирги замон хирургия методлари тўғрисида гапириб берди.

Қозоғистон Туберкулез илмий-текшириш институтининг ходими В. Д. Грунд туберкулез касаллигининг алоҳида э'тибор ва парваришни талаб этадиган ба'зи категорияларини даволаш тўғрисида қизиқарли ма'лумотлар келтирди.

Ўзбекистон Туберкулез илмий-текшириш институтининг младший илмий ходими М. В. Абдурашитова сессия қатнашчиларини ўпка туберкулезидан фтивазидни ингаляция қилиш йўли блан даволаш юзасидан Ўзбекистон олимларининг тавсияларини блан таништирди.

Сессиянинг охирги мажлисларида янги дори препаратлари тўғрисида докладлар тингланди. Стрептомицин, ПАСК, фтивазид, салюзид, тубозид, ларусаннинг жуда эффектив эканлиги уқтириб ўтилди. Доцент М. З. Любецкая (Тошкент медицина институти), О. М. Андреева (Тошкент вакцина ва сивороткалар институти) ва бошқа илмий ходимларнинг докладларида янги препаратнинг — тозаланган туберкулиннинг катта амалий аҳамияти та'кидланди.

Қўшма илмий сессия Ўзбекистоннинг маданий ҳаётидаги катта воқиа бўлди. Сессия совет фтизиатрлари тўплаган катта тажрибани умумлаштиришга имкон берди, олимлар ва мутахассис медиклар ўртасидаги алоқани мустаҳкамлашга ёрдам кўрсатди, туберкулезга қарши кураш ишини ташкил этишда муҳим роль ўйнади. Сессия медицина кадрларининг илмий фаолияти савияси ошганлигини яққол кўрсатди, меҳнаткашларнинг соғлигини сақлаш блан боғлиқ бўлган энг муҳим масалаларни илмий асосда янада ишлаб чиқиш учун шароит яратиб берди. (ЎзТАГ).

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармони

Эшбой Эрматовни Ўзбекистон ССР Олий Советининг Фахрий ёрлиғи блан мукофотлаш тўғрисида

1955 йилда пахтани машинада териш бўйича социалистик мусобақада яхши кўрсаткичларга эришганлиги учун Тошкент область, Бўка районидаги 1-нчи МТСнинг 1955 йилнинг 16 сентябридан 19 сентябригача 10 тонна пахта терган машина ҳайдовчиси Эшбой **Эрматов** Ўзбекистон ССР Олий Советининг Фахрий ёрлиғи блан мукофотлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ш. РАШИДОВ.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Ж. ИЛҲОМОВА.

1955 йил, 27 сентябрь.
Тошкент шаҳри.

Область колхозларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1955 йил 26 сентябрьгача бўлган

МА'ЛУМОТ

(планга нисбатан процент ҳисобида)

№ №	Колхозларнинг номи	Йиллик планнинг бажарилиши	колхоз раиси	партия ташкилотининг секретари	Қайси райондан
1.	Каганович номли	50,6	Қўшоқов	Бўриев	Оҳангарон
2.	Охунбобоев номли	50,1	Маркаев	—	Ховос
3.	Калинин номли	47,1	Нишонов	Умаров	Оҳангарон
4.	Молотов номли	47,0	Ҳайдаров	Анорқулов	Пискент
5.	Калинин номли	41,3	Қодиров	Эгамқулов	Пискент
6.	Сталин номли	40,5	Ҳайдаров	Маматқулов	Пискент
7.	Ленин номли	39,6	Худойбердиев	Саидхонов	Пискент
8.	Жамбул номли	39,5	Икромов	Тўлаганов	Юқоричирчиқ
9.	Булганин номли	39,0	Сауров	Уралов	Ховос
10.	Охунбобоев номли	35,6	Наримов	Сарсенбоев	Оржоникидзе
11.	«Ленинобод»	34,4	Юнусов	Эгамбердиев	Оққўрғон
12.	«Ленин йўли»	34,1	Усмонов	Эшпўлатов	Ўртачирчиқ
13.	Каганович номли	34,1	Кранов	Нишонов	Пискент
14.	М. Горький номли	33.9	Хван Ден Гвон	Ни Виктор	Мирзачўл
15.	Киров номли	33,7	Зулпиев	Назаров	Оҳангарон
16.	М. Горький номли	33,6	Отаметов	Рахмонов	Ўртачирчиқ
17.	Вильямс номли	33,3	Азаматов	Мавлонов	Бўка
18.	Свердлов номли	32,7	Ким Гван Хо	Ан Петр	Гулистон
19.	«XIX партс'езд»	32,6	Емен-ман	Юн-Тханьен	Ўртасарой
20.	Куйбишев номли	32,5	Тўхтамуродов	Назаров	Оҳангарон
21.	Молотов номли	32,4	Холжонов	Бадиров	Октябрь
22.	Молотов номли	32,4	Игнатенко	Евкачаров	Бекобод
23.	Тельман номли	32,2	Гуриев	Ҳамдамов	Оққўрғон
24.	Андреев номли	31,9	Талаббоев	Айдаров	Юқоричирчиқ
25.	«XIX партс'езд»	31,8	Дўсабоев	Хўжаев	Бўка
26.	Охунбобоев номли	30,8	Ўралов	Холтўраев	Оҳангарон
27.	Ленин номли	30,4	Каримова	Иброҳимов	Бўка
28.	Охунбобоев номли	30,4	Исматов	Нажмитдинов	Мирзачўл
29.	Жданов номли	30,2	Мирраҳимов	Зарипов	Пискент
30.	«Ҳақиқат»	30,2	Йўлдошева	Иброҳимов	Сирдар'ё
31.	Ленин номли	30,2	Қўчқоров	Тўйчиев	Янгийўл
32.	«Коммунизм»	30,2	Ражабов	Раҳимов	Ўртасарой
33.	«Полярная звезда»	30,1	Ким Пен Хва	Нам Семен	Ўртасарой
34.	Сталин номли	29,8	Жонзақов	Истамқулов	Юқоричирчиқ
35.	Хрушчев номли	29,5	Шиматов	Пирматов	Гулистон
36.	Охунбобоев номли	29,5	Саломов	Ғуломов	Ўртасарой
37.	«Красний хлопкороб»	29,4	Наширов	Хошимов	Бекобод
38.	Куйбишев номли	29,3	Рахмонов	Мақсудов	Оққўрғон
39.	Маленков номли	29,3	Эгамбердиев	Усмонов	Оржоникидзе
40.	Андреев номли	29,1	Набиев	Султонов	Оҳангарон
41.	Маленков номли	29,1	Пак Ир-пен	Омонов	Мирзачўл
42.	Хрушчев номли	29,1	Омонов	Сермурзаев	Оржоникидзе
43.	Жданов номли	29,0	Хожибеков	Эсирганов	Верхне-волинск
44.	«Сталинчи»	28,9	Жўрабеков	Олмахонов	Октябрь
45.	Сталин номли	28,8	Усмонов	Абдураҳмонов	Боёвут
46.	«Чорвадор»	28,7	Агайдаров	Шаминов	Мирзачўл
47.	Сталин номли	28,7	Маннонов	Ойтўраев	Оржоникидзе
48.	Маленков номли	28,6	Холжигитов	Шохидов	Пискент
49.	«Қизил Ўзбекистон»	28,5	Матқобулов	Элбусинов	Оржоникидзе
50.	Сталин номли 2	28,5	Умиров	Сайдуллаев	Бекобод
51.	Охунбобоев номли	28,5	Хожиматов	Умаров	Бўка
52.	Жданов номли	28,4	Латипов	Усмонов	Оҳангарон
53.	Маленков номли	28,3	Аҳмедбобоев	Ким Николай	Ўртасарой
54.	«Сталинчи»	28,3	Каржаулов	Тожиметов	Оққўрғон
55.	Буденний номли	28,2	Каримов	Филатов	Чиноз
56.	Киров номли	28,0	Дўсбеков	Акрамов	Пискент
57.	Ленин номли	28,0	Йўлдошев	Шодмонов	Мирзачўл
58.	Каганович номли	27,9	Умаров	Иноғомжонов	Бўка
59.	Ворошилов номли	27,8	Мирзаев	Аҳмедов	Мирзачўл
60.	Молотов номли	27,7	Аитбоев	Эрманов	Мирзачўл
61.	Ворошилов номли	27,6	Отабоев	Саломов	Оққўрғон
62.	Андреев номли	27,6	Омонтоев	Усмонов	Пискент
63.	«Октябрь»	27,5	Брухтий	Захарченко	Мирзачўл
64.	«Ленинград»	27,5	Муҳсимов	Иноятов	Оржоникидзе
65.	Охунбобоев номли	27,2	Раҳмонов	Турганбеков	Пискент
66.	«Красная заря»	27,2	Турдиев	Эргутаев	Гулистон
67.	Буденний номли	26,8	Мамалатипов	Олтмишев	Мирзачўл
68.	Ворошилов номли	26,7	Толипов	Абдумўминов	Пискент
69.	Куйбишев номли	26,7	Юсупов	Маматов	Верхне-волинск
70.	Свердлов номли	26,7	Муҳамаджонов	Хўжаев	Ўртасарой
71.	К. Маркс номли	26,6	Султонов	Жуманов	Верхне-волинск
72.	Ленин номли	26,6	Мирзаев	Аҳмедов	Бекобод
73.	Сталин номли	26,5	Парпиев	Мусанов	Оққўрғон
74.	Навоий номли	26,5	Омонов	Мусурмонов	Оққўрғон
75.	Молотов номли	26,4	Пўлатов	Абдуазимов	Оржоникидзе
76.	Маленков номли	26,4	Исмоилов	Куванишев	Чиноз
77.	Жданов номли	26,4	Қодиров	Шоимқулов	Боёвут
78.	Сталин номли	26,4	Файзиев	Мусурмонов	Бўка
79.	«Ленинизм»	26,3	Мирзажонов	Назаров	Бўка
80.	Ленин номли	25,9	Эрназаров	Давиров	Октябрь
81.	М. Горький номли	25,5	Раҳимов	Валиев	Верхне-волинск
82.	«8 март»	25,4	Исроилов	Норматов	Мирзачўл
83.	Маленков номли	25,4	Отабоев	Абдуллаев Т.	Бекобод
84.	«Большевик»	25,4	Норқулов	Бабатқулов	Бекобод
85.	Ворошилов номли	25,3	Худойбердиев	Маҳмудов	Ховос
86,	К. Маркс номли	25,3	Пардаев	Пармонов	Гулистон
87.	«XIX партс'езд»	25,2	Мусаев	Петралиев	Пискент
88.	Киров номли	25,2	Ғиёсов	Маматов	Оржоникидзе
89.	Молотов номли	25,1	Латипов	Хатамов	Боёвут
90.	Молотов номли	25,0	Нахилов	Рустамов	Чиноз
91.	«Ленинизм»	24,9	Тиллаев	Алипов	Сирдар'ё
92.	Свердлов номли	24,8	Шораҳмедов	Тожибоев	Янгийўл
93.	«Сталинград»	24,7	Юсупова	Саденов	Оржоникидзе
94.	«XIX партс'езд»	24,5	Мавлонов	Хожиев	Ховос
95.	«Ленинизм»	24,5	Тожибоев	Мавлонов	Юқоричирчиқ
96.	«Красная заря»	24,5	Лян Семен	Ли Алексей	Оққўрғон
97.	«Парижкоммунаси»	24,4	Йўлдошев	Кумеков	Юқоричирчиқ
98.	Тельман номли	24,4	Шамсиев Е.	Шамсиев С.	Октябрь
99.	«Қизил октябрь»	24,3	Рустамов	Назруллаев	Чиноз
100.	«Ўзбекистон»	24,3	Раҳимжонов	Кибишев	Октябрь
101.	Буденний номли	24,3	Шодибеков	Тожибоев	Оққўрғон
102.	Хрушчев номли	24,1	Маматов	Ниёзалиев	Боёвут
103.	Хрушчев номли	24,0	Рустамов	Мақсудов	Октябрь
104.	XVIII партконференция»	24,0	Бездетний	Маманов	Сирдар'ё
105.	Охунбобоев номли	23,8	Имомов	Каржавов	Октябрь
106.	Ворошилов номли	23,5	Қирғизбоев	Рисқиев	Ўртачирчиқ
107.	«Коммуна»	23,5	Содиқов	Жўраев	Мирзачўл
108.	«Ўзбекистон 30 йиллиги»		Алимуҳамедов	Иброҳимов	Сирдар'ё
109.	К. Маркс номли	23,3	Ашуров	Исломов	Бўка
110.	Куйбишев номли	23,3	Қосимов	Тожибоев	Мирзачўл
111.	Шевченко номли	23,2	Маманов	Ашеров	Сирдар'ё
112.	Андреев номли	23,1	Пак В	Нам	Ўртачирчиқ
113.	Ленин номли	23,0	Мираҳмедов	Салимов	Чиноз
114.	Сталин номли	23,0	Ортиқов	Абдураҳимов	Янгийўл
115.	Буденний номли	22,7	Худойбердиев	Пак	Ўртасарой
116.	«Северний Маяк»	22,6	Цой С. Г.	Цой П. А.	Ўртасарой
117.	Куйбишев номли	22,6	Йўлдошев	Қобулов	Ўртачирчиқ
118.	Андреев номли	22,6	Эрматов	Азимов	Октябрь
119.	Маленков номли	22,5	Мангитов	Абдураимов	Ховос
120.	«Красний восток»	22,5	Носиров	Хегай	Гулистон
121.	Ленин номли	22,5	Пак Георгий	Догай Ду-Ен	Ўртасарой
122.	«Қизил юлдуз»	22,5	Боймуротов	Қодиров	Мирзачўл
123.	Каганович номли	22,3	Тошбоев	Жаваков	Бекобод
124.	Сталин номли	22,3	Синдаров	Нурсаидов	Сирдар'ё
125.	Васильевский номли	22,3	Абдуллаев	Эргашев	Мирзачўл
126.	Ленин номли	22,2	Абдусаломов	Ўрмонов	Боёвут
127.	Жданов номли	22,2	Жабборов	Ўралов	Мирзачўл
128.	Каганович номли	22,1	Пўлатов	Нуронов	Боёвут
129.	Калинин номли	22,1	Умаров	Жалилов	Гулистон
130.	Шверник номли	22,0	Йўлдошев	Исломхўжаев.	Пискент
131.	«Коммунизм»	21,8	Тошев	Холтўраев	Бўка
132.	Ленин номли	21,8	Мелибоев	Машрапов	Оққўрғон
133.	Сталин номли	21,8	Ҳайдаров	Аҳманов	Ўртасарой
134.	Сталин номли	21,7	Толибоев	Мирзааҳмедов	Октябрь
135.	Киров номли	21,7	Эрмаков	Ма'муров	Ховос
136.	Маленков номли	21.7	Каримов	Қодиров	Гулистон
137.	Хрушчев номли	21,7	Есенбеков	Зокиров	Чиноз
138.	Крупская номли.	21,7	Турсунқулов	Шомуротов	Гулистон
139.	Сталин номли	21,6	Муҳамедов	Алибоев	Мирзачўл
140.	Каганович номли	21,6	Власов	Коланов	Ўртачирчиқ
141.	Маленков номли	21,6	Мирзаев	Хусаинов	Верхне-волинск
142.	Каганович номли	21,5	Шодмонқулов	Отабеков	Сирдар'ё
143.	«Победа»	21,5	Бегимқулов	Ҳасанов	Верхне-волинск
144.	Шверник номли	21,4	Ҳамидов	Маматов	Мирзачўл
145.	Калинин номли	21,4	Рисқулов	Бегитқулов	Оққўрғон
146.	Калинин номли	21,3	Ким	Тожибоев	Верхне-волинск
147.	Маленков номли	21,3	Синдаров К.	Бўрибоев	Сирдар'ё
148.	Маленков номли	21,2	Сафаров	Бўронбоев	Октябрь
149.	Жданов номли	21,2	Кан	Угай	Янгийўл
150.	«Ленинобод»	21,2	Тошпўлатов	Валиев	Бўка
151.	Молотов номли	21,2	Маҳмудова	Шапатов	Бўка
152.	Охунбобоев номли	21,1	Убайдуллахўжаев	Маҳкамов	Сирдар'ё
153.	Молотов номли	21,0	Цой Ен Фин	Дя Цан Гин	Ўртасарой
154.	Сталин номли	20,9	Мун	Ёқубов	Чиноз
155.	Булганин номли	20,9	Жуматоев	Югай Ен-Су	Ўртасарой
156.	Жданов номли	20,7	Зокиров	Юсупов	Ўртасарой
157.	Ворошилов номли	20,6	Аҳмедов	Абдумаликов	Чиноз
158.	Маленков номли	20,6	Хаитбоев	Юсупов	Бўка
159.	К. Маркс номли	20,6	Ҳайдаров	—	Пискент
160.	Молотов номли	20,6	Назаров	Азимов	Гулистон
161.	Молотов номли	20,5	Матқодиров	Босаров	Оққўрғон
162.	Жамбул номли	20,4	Шукуров	Саодатов	Бўка
163.	Шверник номли	20,4	Обидов	Паяев	Верхне-волинск
164.	«Ленинизм»	20,2	Холмуротов	Маманбоев	Мирзачўл
165.	«Ўзбекистон 30 йиллиги»	20,2	Цой И.	Омаров	Ўртачирчиқ
166.	Мичурин номли	20,1	Бобоев	Қурбонов	Бўка
167.	«Қизил октябрь»	20,1	Пискорский	Ражабов	Верхне-волинск
168.	«XIX партс'езд»	20,1	Воҳидов	Абдухолиқов	Янгийўл
169.	Хрушчев номли	20,0	Митязов	Кўкиев	Сирдар'ё
170.	«Победа октября»	20,0	Нормуҳамедов	Жононбеков	Калинин
171.	Дзержинский номли	20,0	Шукуралиев	Султонов	Бекобод
172.	«XIX партс'езд»	19,9	Мавлонов	Нигматуллин	Сирдар'ё
173.	Ильич номли	19,8	Зокиров	—	Ўртачирчиқ
174.	Жданов номли	19,8	Орипов	Файзиев	Оққўрғон
175	«Ленинобод»	19,7	Бердиёров	Қулматов	Сирдар'ё
176.	Маленков номли	19,7	Саидбеков	Абдураҳмонов	Янгийўл
177.	Хрушчев номли	19,7	Шубладзе	Вўтаев	Янгийўл
178.	«XVIII партс'езд»	19,7	Келесбоев	Ахатов	Калинин
179.	Киров номли	19,7	Хроколов	Хван	Октябрь
180.	К. Маркс номли	19,6	Бердимуротов	Бобомуратов	Оққўрғон
181.	Сталин номли 1	19,6	Очилов	Абдуллаев Р.	Бекобод
182.	Петров номли	19,4	Султонов	Ойхўжаев	Янгийўл
183.	«Коммунизм»	19,3	Исматов	Усмонов	Янгийўл
184.	Ворошилов номли	19,3	Норматов	Мухитдинов	Янгийўл
185.	Пушкин номли	19,1	Контўраев	Баматбоев	Гулистон
186.	Энгельс номли	19,0	Ҳайдаров	Аҳмедов	Октябрь
187.	Охунбобоев номли	19,0	Пўлатов	Рустамбеков	Оққўрғон
188.	Оржоникидзе номли	18,9	Талилов	Тредьяченко	Ўртасарой
189.	Каганович номли	18,8	Усмонов	Мамасолиев	Мирзачўл
190.	«Коммунизм»	18,8	Бобоев	Абдуқодирова	Сирдар'ё
191.	«Сталинград»	18,5	Сотқулов	Турсунқулов И	Бўка
192.	Фрунзе номли	18,5	Орипов	Ҳусанбоев	Гулистон
193.	Молотов номли	18,4	Комолов	Ортиқалиев	Янгийўл
194.	К. Маркс номли	18,4	Хўжабеков	Холмуротов	Боёвут
195.	Ворошилов номли	18,4	Желтаев	Мирзаев	Сирдар'ё
196.	«Ўзбекистон 30 йиллиги»	18,1	Аҳмедов	Мирзааҳмедов	Чиноз
197.	Андреев номли	17,9	Галлиулин	Хидиров	Верхне-волинск
198.	Свердлов номли	17,9	Рембетов	Топканов	Верхне-волинск
199.	Андреев номли	17,9	Султонов	Холматов	Гулистон
200.	Сталин номли	17,9	Кусаев	Додобоев	Ўртачирчиқ
201.	Энгельс номли	17,9	Дўсмуротов	Рўзиев	Бекобод
202.	Ильич номли	17,6	Лапенко	Нушаров	Сирдар'ё
203.	«XIX партс'езд»	17,3	Юсупов	Умурзақов	Чиноз
204.	«III интернационал»	17,3	Норбоев	Нишонбоев	Юқоричирчиқ
205.	Охунбобоев номли	17,0	Бекмирзаев	Эрмуротов	Бекобод
206.	Калинин номли	16,9	Самедов	Саидалиева	Ўртачирчиқ
207.	Навоий номли	16,7	Рахмонов	Қосимов	Янгийўл
208.	Хрушчев номли	16,7	Мирзабеков	Абдуллаев	Мирзачўл
209.	Каганович номли	16,6	Субанов	Раҳмонов	Оққўрғон
210.	Ленин номли	16,6	Зокиров	Азимқулова	Ўртачирчиқ
211.	Маленков номли	16,1	Асрақулов	Тошкенбоев	Ўртачирчиқ
212.	Темирязев номли	16,0	Ғуломов	Усмонов	Бўка
213.	Молотов номли	16,0	Сайдалиев	Эшимов	Калинин
214.	Мичурин номли	16,0	Аблаев	Қурбонов	Бекобод
215.	Буденний номли	15,9	Холиқулов	Мухторов	Бекобод
216.	Энгельс номли	15,8	Пак Ч.	Холтоев	Ўртачирчиқ
217.	Энгельс номли	15,7	Боисов	Ўтаров.	Верхне-волинск
218.	Ленин номли	15,1	Каттабеков	Маматқулов	Верхне-волинск
219.	Хрушчев номли	15,1	Хатасов	Отахўжаев	Ўртачирчиқ
220.	Каганович номли	14,2	Турсунқулов	Аҳмедов	Октябрь
221.	Энгельс номли	14,0	Турсунов	Иброҳимов	Ховос
222.	К. Маркс номли	13,9	Холбеков	Ўлмасов	Ўртачирчиқ
223.	«Янги обод»	13,6	Тўқмирзаев	Боботоев	Бекобод
224.	Булганин номли	13,4	Холбоев	—	Мирзачўл
225.	Шверник номли	13,2	Ярасбоев	Валиев	Чиноз
226.	Фрунзе номли	12,2	Каритин	Атемқулов	Юқоричирчиқ
227.	Фрунзе номли	12,0	Сапарбоев	Тўлаганов	Янгийўл
228.	Калинин номли	11,9	Маҳмудов	Ҳолмуротов	Октябрь
229.	Киров номли	11,8	Маҳкамов	Анорбоев	Бекобод
230.	«Социализм»	11,1	Тешабоев	Эшматов	Бекобод
231.	«Меҳнат бирлик»	10,7	Ёқубов	Пардахўжаев	Юқоричирчиқ
232.	Ворошилов номли	10,6	Норқўзиев	Эргашев	Бекобод
233.	Крупская номли	10,4	Содиқов	Абдурасулев	Бекобод
234.	«Ўзбекистон 30 йиллиги»	5,5	Ли Хай-Рен	Югай	Гулистон
235.	Ленин номли	5,3	Сон Харитон	Кан	Сирдар'ё

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1955 ЙИЛ 27 СЕНТЯБРЬГАЧА БЎЛГАН

МА'ЛУМОТ

(процент ҳисобида)

Районларнинг номи	бир кунда	мавсум бошидан	Районларнинг номи	бир кунда	мавсум бошидан
Оҳангарон	1,96	38,02	Гулистон	1,40	23,39
Пискент	1,81	35,29	Янгийўл	1,65	23,27
Оржоникидзе	2,18	30,45	Сирдар'ё	1,62	22,58
Ховос	0,92	28,85	Чиноз	1,39	22,58
Ўртасарой	2,10	27,39	Октябрь	1,58	22,51
Мирзачўл	2,06	26,51	Оққўрғон	1,66	22,28
Бўка	1,64	26,21	Калинин	1,85	19,91
Юқоричирчиқ	2,09	26,04	Бекобод	1,26	19,10
Ўртачирчиқ	1,61	24,80	Боёвут	1,03	17,05
Верхне-волинск	1,60	23,68	Қуйичирчиқ	1,48	14,73

ОБЛАСТЬ СОВХОЗЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1955 ЙИЛ 27 СЕНТЯБРЬГАЧА БЎЛГАН

МА'ЛУМОТ

(процент ҳисобида)

Совхозларнинг номи	Бир кунда	Мавсум бошидан	Совхозларнинг номи	Бир кунда	Мавсум бошидан
1-нчи «Боёвут»	1,43	18,35	«ЎзССР бешйиллиги»	1,48	14,73
2-нчи «Далварзин»	1,37	17,97	Сталин номли 17-нчи	1,17	13,47
«Малик»	1,55	17,54	2-нчи «Боёвут»	1,09	13,25
Сталин номли 16-нчи	1,90	16,86	4-нчи «Боёвут»	0,81	12,67
3-нчи «Далварзин»	1,26	15,26	3-нчи «Боёвут»	0,81	11,67
1-нчи «Далварзин»	1,08	14,97			

ПАХТА ТАЙЁРЛАШДАГИ ҚОЛОҚЛИКНИ ТЕЗДА ТУГАТАЙЛИК!

Пахтакор ва механизатор ўртоқлар! Бир туп ғўзани етиштириш учун ёз бўйи тер тўкиб фидокорона меҳнат қилдик. Ҳозирги кунлар—ана шу ғўза тупларидаги ҳосилни сра нобуд қилмай йиғиб-териб олишнинг қизғин палласи. Ҳарбир киши ҳосилни тезроқ йиғиб-териб олишда актив қатнашиб, мамлакатга кўпроқ пахта етказиб бериш ишига муносиб ҳисса қўшиши керак.

Терим сур'ати паст, сифати ёмон

Ўртачирчиқ районидаги колхозларда олинган мажбуриятнинг бажарилишини та'минлайдиган даражада мўл ҳосил етиштирилди. Аммо уни йиғиб-териб давлатга топширишда яна ўтган йилги хатоларга йўл қўйилмоқда. Ўртоқ С. Қирғизбоев раис бўлган Ворошилов номли колхоз райондаги энг катта колхозлардан бири ҳисобланади. Бу колхозда ҳозир пахта ниҳоятда яхши очилган. Ҳарбир теримчининг кунлик нормани 1,5—2 ҳисса қилиб бажариши, колхознинг эса ҳар куни давлатга 2 процентдан ошириб пахта топшириши учун барча имкониятлар бор. Лекин ишдаги уюшқоқсизлик терим сур'атини пасайтириб юбормоқда. Натижада колхоз ҳар куни давлатга фақат 0,7—0,8 процентдан пахта топшириб, районда энг кейинда қолаётир.

Колхозда мавжуд ишчи кучларидан етарли фойдаланилмаётир. Далада пахта тераётганларнинг сони 350—360 кишидан ошмайди. Колхознинг Мамат Анорбоев бошлиқ бригадасида меҳнат интизоми бўшашиб кетгани сабабли, бригададаги 45 колхозчидан теримда кунига 25—30 киши қатнашмоқда. Ортиқбой Ҳамроев, Улуғ Ҳайитбоева ва шу сингари колхозчилар бирнеча кундан бери теримга қатнашмайдилар. Колхозчи Қ. Энақулова бир кун ишласа, уч кун ишламайди.

Коммунист Алиқул Сартбоев бошлиқ бригадада ҳам шундай аҳвол юз бермоқда. Бу бригадада Эргаш Сафаров, Абдухолиқ Ҳайдаров каби колхозчилар ишга хоҳлаганларидагина чиқадилар. Бригадир эса берилган графикка мувофиқ пахта теримида қанча колхозчи қатнашиши ва бригадада ҳар куни қанча пахта терилишини ҳам билмайди. Р. Паталиев бошлиқ бригадада колхозчилар ишга соат 9 ларда чиқиб, барвақт кетиб қоладилар. Ба'зи кишилар далага чиқса ҳам, бекорга вақт ўтказаберадилар. М. Расулев, П. Расулева каби колхозчилар сра нормани бажармайдилар. Масалан, П. Расулева бир кунда фақат 14 килограммдан пахта термоқда. А. Акалиев ҳалигача теримга қатнашмаган. Колхозчи Гулдона Инзаева ўзи пахта термай, ёшгина синглиси Фотима Инзаеванинг терган пахтасини ўзига ёздириб олмоқда.

Мана шундай аҳволлар натижасида колхозда пахта терими мутлақо қониқарсиз давом этмоқда, колхоз раҳбарлари эса колхозчиларга ғамхўрлик қилиш тўғрисида, уларга маданий ва маиший шароит яратиб бериш тўғрисида, ишни тўғри ташкил этиш ҳақида жиддий ўйламаётирлар. Колхозчилар ўртасида олиб борилиши лозим бўлган оммавий-сиёсий ишларни колхоз партия ташкилотининг секретари ўртоқ А'зам Риқсиев ўз ҳолига ташлаб қўйган. Шундай қилиб, колхоз раиси С. Қирғизбоев, партия ташкилотининг секретари А. Риқсиев ўртоқларнинг ишни тўғри ташкил этабилмасликлари натижасида бу колхозда пахта теримида ҳамон жиддий ўзгариш бўлмаётир.

Худди шундай аҳвол «Ленин йўли» колхозида ҳам юз бермоқда. Колхознинг Ҳалима Юсупова бошлиқ бригадасида М. Жуманов, У. Балабеков, Т. Налибоев, А. Ташанов ва звено бошлиғи У. Қаршибоевлар ҳалигача теримга қатнамаганлар. Колхознинг Ўртабўз участкасидаги 11, 12 ва 13-нчи бригадаларида колхозчилар учун ҳанузгача иссиқ овқат ташкил этилмаган. Бу бригадаларда 35 болали аёл бор, лекин болалар боқчасининг иши талабга мутлақо жавоб бермайди, у яхши жиҳозланмаган. Шунинг учун кўпчилик аёллар бу боқчага ўз болаларини топширмайдилар, я'ни ишга чиқмайдилар.

Шунингдек, бу бригадада пахтани сортларга ажратиб териш ишига ҳам мутлақо э'тибор берилмаётир. Табельчи Шодиев: «Ҳали бизда отбор сорт пахта йўқ», деб колхозчилардан отбор сорт пахта теришни талаб қилмаётир.

Пахта териш ва давлатга топшириш 2-нчи МТС зонасидаги бирқатор колхозларда ҳам ёмон аҳволда. Энгельс номли колхозда (раиси ўртоқ Пак) ҳам меҳнат интизоми бўшашиб кетгани туфайли теримга ажратилган 290 кишидан фақат 104 киши ишламоқда. Натижада бу колхоз ҳар куни давлатга жуда кам миқдорда пахта топширмоқда. Калинин номли колхозда (раиси ўртоқ Саметов) ҳам худди шундай аҳвол ҳукм сурмоқда. Бу колхозда прогулчиларга ҳечқандай чора кўрилмаётир. Ишга кеч чиқиш ва барвақт қайтиб кетиш одат бўлиб қолган.

Айрим колхозларда давом этаётган бу ярамас аҳвол районни ҳам орқага тортмоқда. Район партия, совет ташкилотларининг раҳбарлари, пахта териш ва давлатга топширишда юз бераётган ана шу камчиликларга чек қўйишлари, ишда тезда бурилиш ясашлари лозим.

Т. ЙЎЛДОШЕВ.

Илғорлар планни ошириб бажардилар

ПИСКЕНТ, **(телефон орқали олинди).** Районда пахта тайёрлаш давлат планини ошириб бажараётган звенолар сони кун сайин кўпаймоқда. Калинин номли колхознинг Собир Отахонов звеносида пландаги 21 центнер ўрнига 25 центнердан пахта топширилди. Звено а'золари пландан ташқари яна 5 центнердан ҳосил бериш учун курашмоқдалар.

Шунингдек, Сталин номли колхознинг Тошбой Шоисломов звеносидаги 12 гектар ернинг ҳар гектаридан ҳозиргача 20 центнердан пахта йиғиб олди ва планни муваффақиятли бажарди. Шу колхознинг М. Расулев звеносида ҳам яхши натижага эришилди. Бу звено а'золари 10 гектар ернинг ҳар гектаридан пландаги 20 ўрнига 22 центнердан ҳосил топширдилар.

Райондаги Калинин номли колхознинг Х. Қодиров бошлиқ бригадасида ҳам пахта тайёрлаш ишлари жадал сур'ат блан олиб борилаётир. Бу бригада колхозчилари давлатга ҳар куни йиллик планнинг 3,5—4 проценти миқдорида пахта етказиб бермоқдалар. Колхозчилар йиғим-терим ишларини муваффақиятли ўтказиш учун ўзаро социалистик мусобақани ҳартарафлама кучайтириб юбордилар.

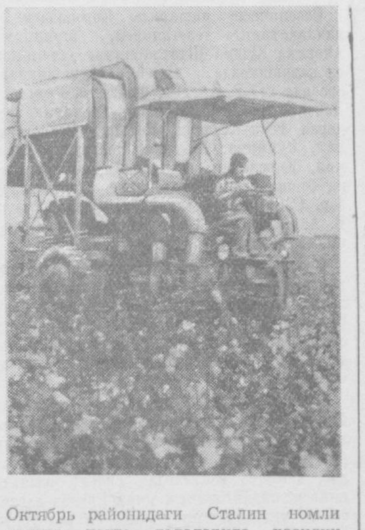

Октябрь районидаги Сталин номли колхоз пахта далаларида ҳосилни машина блан териш бошлаб юборилди. **Суратда:** Пахта МТСининг механик-ҳайдовчиси ўртоқ **Турсун Додажонов** ўзининг янги, СХС — 1,2 маркали машинаси блан пахта тераётир.

В. Лейзерович фотоси.

Пахта далаларида

Боёвут районидаги илғор колхозларнинг меҳнатсевар а'золари ёз бўйи фидокорона меҳнат қилиб етиштирилган мўл пахта ҳосилини сра нобуд қилмай ўз вақтида териб олиш учун курашмоқдалар. Район колхозларида КПСС XX с'ездини муносиб совға блан кутиб олиш учун бошланган социалистик мусобақага қўшилган теримчилар меҳнат унумини тобора оширмоқдалар.

Жданов номли колхознинг мавсумда 12 тонна пахта териш мажбуриятини олган теримчиси Муяссар Зиёева ҳар куни 150—160 килограммдан пахта термоқда. Шу колхознинг илғор теримчилари Зумрат Зиёева мавсумда 15, Мелихон Турдиева эса 16 тонна пахта териш мажбуриятини олиб, кунига 150 килограммга етказиб пахта тераётирлар. Уларнинг ҳарбири мавсум бошидан бери 3000 килограммдан ошириб пахта терди.

Илғор теримчилар Улуғ Октябрь байрамигача ўз зиммаларига олган мажбуриятларини шараф блан бажариш учун ҳаракат қилаётирлар.

* * *

Оҳангарон район колхозларида кейинги кунларда пахта йиғим-терими сур'ати анча тезлашаётир.

Райoннинг Каганович номли, Калинин номли колхозларида терим ишлари айниқса яхши уюштирилган. Жумладан, Каганович номли колхозда 26 сентябрьгача йиллик пахта тайёрлаш плани 50,6 процент, Калинин номли колхозда 47,1 процент бажарилди.

Бу колхозларда терим сур'атини тезлаштиришда кўпминг килограммчилар ҳаракатига қўшилиб, мавсумда 12—15 тоннадан пахта териш мажбуриятини олган илғорлар катта роль ўйнамоқдалар. Социалистик мажбуриятни шараф блан бажариш учун курашаётган ўнлаб теримчилар кунлик нормани камида икки ҳиссага етказиб бажараётирлар.

Пахтакорларга маданий-маиший хизматни янада яхшилаймиз

«Тошкент ҳақиқати» газета редакциясининг ходимлари область ташкилотларида бўлиб, бу ташкилотларнинг йиғим-терим даврида пахтакорларга қандай хизмат кўрсатиши блан танишди.

Қуйида шу тўғридаги материалларни босаётирмиз.

ҚИШЛОҚДА МАДАНИЙ САВДОНИ РИВОЖЛАНТИРАМИЗ

Пахта йиғим-теримини уюшқоқлик блан ўтказишни та'мин этишда савдо ташкилотларининг ҳам роли каттадир. Область матлубот союзи раисининг ўринбосари ўртоқ М. Ракитер мухбиримиз блан қилган суҳбатда, пахта йиғим-терими даврида пахтакорлар ўртасида савдо-сотиқ ишларини жонлантириб юбориш юзасидан қилинаётган тадбирлар ҳақида сўзлаб берди.

Область матлубот союзининг президиуми «Пахта терими даврида колхозчиларга ва қишлоқ аҳолисига савдо хизмати кўрсатиш тўғрисида»ги масалани муҳокама қилди. Ҳозир райпо, сельпо ва рабкооплар савдо точкалари, магазин ва ларекларини ремонт қилиб бўлдилар. 162 та кўчма дўкон ташкил этилган. 105 та магазин эса бевосита колхоз далаларига бориб савдо қилмоқда.

Колхозчиларни қишки иссиқ кийим блан та'минлаш масаласи тўла ҳал этилган. Ҳозир матлубот союзи системасига қарашли магазинларга 40 мингдан кўпроқ телогрейка, пахталик шим ва 50 мингдан ортиқ кирзовой этик юборилган. Мавсумда колхозчиларга 300 мингдан ортиқ галош сотилади.

Пахта терими даврида хўжалик эҳтиёбига зарур бўлган гугурт, совун, газмол ва бошқа моллар блан савдо қилиш бевосита бригадаларда ташкил этилади. Колхозчилар ва совхоз ишчиларини озиқ-овқат ва кондитер маҳсулотлари блан та'минлаш мақсадида IV кварталда район матлубот союзларига 116 тонна кондитер маҳсулотлари, 122 тонна пахта мойи, 31 тонна макарон ва 209 тонна қанд юборилади. Ҳозир кўпчилик магазинлар бу маҳсулотнинг кўпгина ҳиллари блан савдо қилмоқдалар.

Область матлубот союзининг бир группа ходимлари савдо-сотиқ ишлари аҳволи блан танишиш, президиум қарорларининг бажарилишини текшириш учун жойларга жўнаб кетдилар.

ПАХТАКОРЛАРГА МЕДИЦИНА ХИЗМАТИ

Область соғлиқни сақлаш бўлими колхозчилар, МТС механизаторлари ва совхоз ишчиларига пахта йиғим-терими даврида медицина ва санитария хизмати кўрсатишни янада яхшилаш юзасидан бирқанча муҳим тадбирларни амалга оширмоқда.

Область колхозлари ва совхозлари территориясидаги медицина пунктлари, амбулатория ва туғруқхоналарнинг хизматчиларига амалий ёрдам бериш учун Оҳангарон, Олмалиқ, Бекобод, Чирчиқ ва Янгийўл шаҳарларида хизмат қилувчилардан 15 врач ва 20 га яқин ўрта медицина ходимлари районларга жўнаб кетдилар. Область соғлиқни сақлаш бўлими аппарати ходимлари ва область даволаш муассасалари ходимларидан 22 киши 16 сентябрьда районларга чиқиб кетган. Булар орасида область соғлиқни сақлаш бўлимининг тажрибали бош мутахассисларидан педиатор Степанец, хирург Пинавер, терапевт Чернович, гинеколог Булич ва бошқа ўртоқлар бор.

Пахта йиғим-терими даврида область районларидаги колхозларда қўшимча равишда 29 та фельдшерлик пунктлари ташкил қилинади, туғуруқхоналарда койкалар сони 90 тага кўпайтирилади. Даволаш-профилактика тормоқлари бутун мавсум давомида медикаментлар ва бошқа зарур препаратлар блан етарли миқдорда та'минланиб турилади. Бригада дала шийпонлари ва бевосита иш жойларида дастлабки медицина ёрдами кўрсатиш мақсадида жамоатчилик активидан санитария постчилари ва санитария дружиначилар ташкил қилиниб, улар аптечкалар блан та'минланмоқда. Областьда ҳаммаси бўлиб 3555 та аптечка ташкил қилинади. Бу—область, колхоз ва совхозларидаги дала бригадалари сонидан 456 та кўпдир.

Ёш болали оналарнинг унумли меҳнат қилишларига ёрдамлашиш мақсадида колхозларда кўплаб мавсумий яслилар ташкил қилинмоқда. Бу яслиларда 17 мингдан ортиқ бола тарбияланади.

Йиғим-терим даврида санитария пропагандасига ҳам алоҳида э'тибор берилмоқда. Бунинг учун область санитария маорифи уйи ихтиёридаги врачлардан 6 киши ажратилди. Улар қишлоқ аҳолиси орасида «Шахсий гигиенанинг аҳамияти ва инфекцион касалликларнинг олдини олиш», «Ичак касаллигининг олдини олиш ва унга қарши кураш», «Дала шийпонларида соғлиқни сақлаш ва тозаликка риоя қилиш» каби кўпгина темаларда лекциялар ўқийдилар.

САН'АТ ХОДИМЛАРИНИНГ КОНЦЕРТЛАРИ

Етиштирилган мўл пахта ҳосилини барвақт йиғиб-териб олиш учун қизғин курашилаётган шу кунларда театрларнинг ижодий коллективлари, филармония ва эстрада артистлари область пахтакорларига маданий хизмат кўрсатиш юзасидан тайёргарлик кўрмоқдалар.

Дони Зокиров раҳбарлигидаги 65 кишилик ўзбек ансамбли, Петросянц раҳбарлигидаги халқ чолғу асбоблари оркестри Валенков раҳбарлигидаги хор капелласи ва Козловский раҳбарлигидаги симфоник оркестр яқин кунларда гастрольга чиқади. Бу оркестр ва ансамбльлар йил охиригача пахтакорларга концерт қўйиб берадилар ҳамда ўзларининг бой репертуарларини намойиш қиладилар.

Ўзбекистон ССР халқ артисти Тамарахоним ансамбли ҳам гастрольдан қайтиб келгач, областимизнинг бирнеча районида бўлади ва пахтакорларга катта концертлар беради. Бундан ташқари ўзбек давлат эстрадаси артистлари ҳам бирнеча бригадага бўлиниб, гастрольга чиқадилар.

Шунингдек, Ҳамза номидаги Ленин орденли ўзбек давлат академик драма театри, Навоий номидаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли опера ва балет театри, Муқимий номидаги музикали драма театри, Охунбобоев номидаги ёш томошабинлар республика театри коллективлари ҳам пахта йиғим-терими даврида районларга чиқиб, пахтакорларга спектакльлар қўйиб берадилар.

Область маданият уйи, шаҳар ва район маданият уйлари қошида ташкил қилинган бадиий ҳаваскорлик тўгаракларининг 12—13 кишидан иборат 15 дан ортиқ концерт бригадалари пахта далаларида терим мавсумига мосланган программа асосида концертлар қўйиб бермоқдалар. Янгийўл ва Мирзачўлдаги область театр коллективлари колхозчиларга маданий хизмат қилиш учун концерт бригадалари уюштирдилар. Бу бригадалар Бекобод, Боёвут, Сирдар'ё, Паркент, Юқоричирчиқ ва бошқа район колхозчиларига концертлар кўрсатадилар.

КИНО ВА КУТУБХОНА ХИЗМАТИ

Область маданият бошқармаси пахта йиғим-терими қизғин авж олган ҳозирги пайтда колхозчиларга маданий ва маиший хизматни тобора яхшилаш мақсадида бирқанча амалий тадбирларни белгилади. Ҳарқайси районларга агитмашиналар юборилди, жойларда маданий ишларни бошқарувчи бригадирлар белгиланди. Агитмашиналарда лектор, врач, кўчма китоб савдоси ва кино установкалар бор.

Маданият бошқармасининг раҳбар ходимлари пахтакор районлардаги колхозчиларга маданий-маиший хизматни янада яхшилаш мақсадида қисқа муддатли командировкаларга жўнаб кетдилар. Пахта далаларида маданий ва ташкилий ишлар жонлантириб юборилди.

Шунингдек колхозчилар учун қишлоқ хўжалигига оид илмий-оммабоп ва хужжатли фильмлар кўрсатилади. Булар ичида «Мариананинг тақдири», «Чапаев», «Разведкачининг жасорати», «Иван Бортниковнинг қайтиши», «Тракторчилар», «Адмирал Ушаков» ва «Олтин юлдуз кавалери» каби бирқанча рангли ва хужжатли фильмлар бор.

ПАХТАКОРЛАР УЧУН ЛЕКЦИЯЛАР

Сиёсий ва илмий билимларни тарқатувчи жамиятнинг область бўлими секретари ўртоқ Асқаров мухбиримиз блан суҳбатда шундай деди:

— Пахта терими даврида колхозчилар ўртасида лекция пропагандасини жонлантириш диққат марказимизда турипти. Мирзачўл, Сирдар'ё, Октябрь районларида секцион ишлар жонлантирилди. Жамиятнинг район бўлимлари, область бўлими ҳам лекциялар тематикасини қайтадан кўриб чиқдилар.

Область бўлими лекторларга ёрдам бериш мақсадида 12 лекция текстини кўпайтириб жойларга юборди. Улар «КПСС Марказий Комитети июль Пленумининг қарорлари —жанговар программа», «Колхозларда даромадни тақсимлаш тўғрисида», «Барча пахта ҳосилини сра нобуд қилмай ва юқори сифат блан давлатга топширайлик», «Пахта теримини механизациялаштириш ҳақида» каби темалардаги лекциялардир.

Пискент, Ўртасарой, Оҳангарон ва Калинин районларидаги МТС ларда доимий лекторийларнинг тематикаси ҳам кўриб чиқилди. Лекторийларда мунтазам равишда лекциялар ўтказилмоқда. Пахта терими даврида пойтахтнинг юқори малакали лекторларидан 22 киши областимизнинг барча районларига бориб, колхозчилар учун ҳархил темаларда лекциялар ўқийдилар.

К О Н С У Л Ь Т А Ц И Я

Машина блан пахта теришни тўғри уюштирайлик

Шу кунларда асосан барча колхоз ва совхозларда машина блан пахта териш ишлари кучайтириб юборилди. Вазифа — пахта териш машиналаридан тўла ва унумли фойдаланиш, пахтани сра нобуд қилмасдан, йиғим-терим ишларини қисқа муддат ичида тугаллашдан иборат.

Колхоз, МТС ва совхозларнинг раҳбарлари машина блан пахта териш учун зарур бўлган барча шароитни туғдиришлари лозим. Шунга эришмоқ керакки, ҳарбир терим агрегати кунига узлуксиз ишласин, механик-ҳайдовчилар белгиланган норманигина эмас, балки социалистик мусобақада олган мажбуриятларини ҳам ошириб бажаришга эришсинлар. Бунинг учун машина блан пахта теришни уюштиришда бу йилги шароит ҳисобга олиниши ва ўтган йилги илғор тажрибалардан тўла фойдаланиш лозим.

Ўтган йили машиналар блан фақат қаторлаб ўстирилган ва қатор оралари кенглиги 70 сантиметр бўлган ғўзалар пахтаси терилган эди. Бу йил эса нуқул 60 сантиметр оралиқ блан қаторлаб ва квадратуялаб ўстирилган ғўзалар пахтаси машиналар блан терилади.

МТС ва совхозларимиз шу кунларда пахта териш машиналарини 60 сантиметрли қатор ораларида ишлатиш учун қайта ускуналашни тугаллашлари керак. Шу блан бирга колхозлар даладаги йўлларни, кўприкларни ҳам из оралари 2440 миллиметрли тракторлар юрадиган қилиб тузатишлари лозим.

Октябрь ойининг иккинчи ярмисида об-ҳавонинг ўзгариб туриши, ёғингарчилик бўлиши кутилмоқдаки, бу — пахтакорларимиздан ҳар-бир ғанимат минутдан унумли фойдаланишни талаб қилади. Шундай экан машина блан пахта теришни қисқа муддатда ўтказишимиз, биринчи теримни эса 12 — 15 октябрьгача тугаллашга ҳаракат қилишимиз керак. Шунда биз иккинчи теримни ҳам тез ўтказиб оламиз. Бунинг учун бутун суғориш участкасида пахтанинг 50 — 60 процент очилишини кутиб турмаслик, балки, участканинг қайси қисмида етарли даражада кўсак очилган бўлса, ўша жойнинг пахтасини машина блан терабериш керак. Шу блан бирга теримда ерга тўкилган пахталарни ҳам тезда йиғиштириб олиш зарур. Бунда машина териб ўтиши блан кетма-кет етарли сонда киши қўйиб, тўкилган пахталарни ҳам дарҳол териб олишни уюштириш лозим. Ерга тўкилган пахтани тезда териб олишни та'мин этиш учун теримчиларга норма белгиланиши ма'қул. Бу ҳолда биринчи машина теримидан кейин ерга тўкилган пахталарни териб олиш нормасини 0,20 — 0,25 гектар, иккинчи теримдан кейин эса 0,10 — 0,15 гектар қилиб белгиланса яхши бўлади.

Шундай қилиб, пахта ҳосилини тезда териб олиш учун биринчи навбатда пахта териш машиналари паркини тўла равишда ишга солиш ва ҳарбир машинани етарли кишилар блан та'мин этиш лозим.

Барча терим машиналарини 2 — 3 тадан қилиб группаларга ажратиш ва ҳарбир группа бир далачилик бригадасидаги пахталарни териши лозим. Машиналар группалаб ишлатилганда уларнинг ёнма-ён қаторларда юритиб ишлатилишига йўл қўймаслик керак. Агар машиналар ёнма-ён қаторларда юритиб ишлатилса механик-ҳайдовчилар ишида эгасизлик юз беради, уларнинг меҳнат унуми пасаяди. Шунинг учун ҳарбир йирик участкани загонларга ажратиш лозим. Пахта СХМ — 48 ва СХМ — 48 М машиналари блан териладиган бўлса ҳарбир загонда 18 тадан қатор бўлади. Ҳарбир загон айрим механик-ҳайдовчиларга бириктирилиб қўйилади.

Машина блан пахта теришда меҳнат унумини ошириш учун механик-ҳайдовчиларнинг ишини тўғри ташкил қилиш ғоят муҳим. Бунда энг яхши, илғор механик-ҳайдовчиларнинг тажрибасидан фойдаланиш керак. Илғор механиклар ҳарбир соат ва ҳатто ҳарбир минутнинг қадрига етадилар. Бунинг учун улар даланинг рельефини аниқ тасаввур этишга ўрганадилар. Шу блан машинани тўғри юритишга, унинг издан чиқмаслигига, қоқилиб суқилмаслигига, теримнинг сифатига, ниҳоят машиналарнинг техник қарови қоидаларига қат'ий риоя қиладилар.

— Мен меҳнат унумини ошириш учун, — дейди Чиноз МТСининг механик-ҳайдовчиси ўртоқ Василий Бибаров, — иш кунидан тўла фойдаланишга, айниқса зўр э'тибор бераман. Қилинган ишни тўғри ҳисобга олиш, ҳарбир соат, минутдан тўғри фойдаланиш керак. Бунинг учун биринчи навбатда агрегатнинг тўғри ишлашини та'мин этиш, ҳаракат маршрутини тўғри белгилаш, иш жойини тўғри ташкил этиш лозим. Мен иш кунини эрталаб соат 6 дан бошлайман. Бунда мен олдин машинани техник қаровдан ўтказаман. Унинг бутун иш куни давомида тўхтовсиз ишлашини та'мин этиш учун барча узел ва деталларини бирма-бир кўздан кечираман.

Кундузи соат 2 да овқатланиш ва дам олиш учун чиқаман. Бир соат дам олиб, кечкача яна ишлаб, қоронғу тушганда овқатланаман. Кечки овқатдан кейин машинани кўздан кечириб, сўнгра фонарь ёрдами блан кечаси ҳам камида бир тонна пахта теришга ҳаракат қиламан. Шундай қилиб, мен пахта териш машинасидан энг кўп фойдаланишга, тўғриси пахта йиғим-теримини тезлатишга ҳаракат қиламан. Мен ўйлайманки, агар ҳарбир механик ҳайдовчи ҳам машинага яхши қараса, иш жойини тўғри ташкил этса пахта теримини тезлаштиришда колхозларга катта ёрдам бераолади.

— Биз, — дейди пахта МТСининг механик-ҳайдовчиси ўртоқ Петр Черних, — машинанинг ҳарбир узелини бирма-бир текшириб кўрмасдан, ишга тушмаймиз. Мен иш кунининг бир минутини ҳам бекор кетказмасликни кўзда тутиб, эрталаб барвақт машинани техник қаровдан ўтказиб тураман. Биз одатда эрталаб, шудринг кўтарилгандан бошлаб то кечқоронғи тушгунча пахта теришни давом эттирамиз. Эрталаб то шудринг кўтарилгунча, я'ни 2 — 2,5 соат мобайнида биз машиналарни техник қаровдан ўтказамиз: шпиндельларни тозалаб ювамиз, барча болтларни текшириб, бўшаб қолганларини маҳкамлаймиз, иш аппаратлари оралиғининг тўғрилигини текшириб кўрамиз. Шунингдек шчетканинг шпинделга нисбатан ҳолати ҳам текширилиб мойланади. Шчетканинг ейилиши натижасида шпиндель блан шчетка планкаси ўртасида оралиқ ҳосил бўлса ёки улар нотўғри ўрнатилса пахта шпиндельларга ўралишиб қолиб, кам терилади. Шунинг учун мен ҳар куни бу узелга айниқса диққат блан қараб, агар оралиқ ҳосил бўлса, уни йўқотишга ҳаракат қиламан.

Пахта МТСининг иккиқаторли горизонталь шпиндельли пахта териш машинасида ишлаган механик-ҳайдовчиси ўртоқ Сухопляц машинага техник қаров ўтказиш тўғрисидаги ўз тажрибаларини қуйидагича ҳикоя қилади.

— Мен, ҳар куни иш бошлашдан олдин машинанинг барча иш узелларини: шпиндель кассетлари ва ҳарбир шпиндельни, с'ёмникларни ҳамда с'ёмниклар блан шпиндельлар ўртасидаги оралиқни, ниҳоят шпиндельларнинг намловчиларини бирмабир кўздан кечираман. Узелларни текширганимда шпиндельларнинг эркин айланишига, уларнинг тишларининг ўтмасланиб қолмаслигига, оралиқда ортиқча оғиш бўлмаслигига алоҳида э'тибор бераман. Бунда мен шпиндель блан с'ёмниклар ўртасидаги оралиқни ярим миллиметрдан ортдирмасликка, намловчининг шпиндельларга ётиб уларга бироз тегиб туришига ҳаракат қиламан.

Бундан ташқари тозалаш шкаласига қараб, сувнинг намловчига берилиб туришини ҳам текшираман. Агар сув берилиши тўғри созланган бўлса, аппаратнинг ички сатхи майда сув томчилар блан қопланиб туради. Кассетларга ёғнинг келиб туришини ҳам текшираман. Агар ёғ келиши тўғри созланган бўлса ҳарбир игнадан бир минутда 10 — 15 томчи ёғ чиқиб туради. Поджим тўсиғининг ишига ҳам катта аҳамият берилади. Бу тўсиқнинг нормал ишлашини та'мин этиш учун, тўсиқлар блан шпиндельлар учи ўртасидаги оралиқ 5 миллиметрдан ортиқ бўлмаслиги керак. Бунинг учун поджим тўсиқларининг қийшиқ эшикчаси эркин очилиши ва ҳечбир оғмасдан дастлабки жойига қайтиши керак.

Иш бошлаш олдидан қабул камераларининг тиқилиб қолиши олдини оладиган электростопорлар ҳолатини, вентиляторни ҳаракатга келтирадиган таранглаш роликлари ҳолатини текшириб, агар зарур бўлса буларни ҳам созлайман. Мен загонга биринчи киритишдаёқ яна бир муҳим узел предохранитель муфтининг ҳолатини текширишни ҳам эсдан чиқармайман. Агар предохранитель муфти пружинаси тамом сиқилгунча йиғилган бўлса иш яхши бўлмайди. Пружина ўрамлари бир-бирига тегиб турмаслиги лозим. Бу қуйидагича аниқланади, я'ни пахта териш олдида пружина то муфт букслангунча бўшатилаберади. Сўнгра пружина аста-секин, то муфтнинг букслашдан тўхтагунича сиқилаберади. Предохранитель муфти пружинаси нормал сиқилса, машинанинг иш сифати яхшиланади.

Илғор механик-ҳайдовчиларнинг машиналарга техник қаров ўтказиш тўғрисидаги тажрибаларидан кенг фойдаланиш барча МТС ва совхозларда машина блан пахта теришни муваффақият блан тугаллашга катта ёрдам беради. Ҳарбир механик-ҳайдовчи ҳам машинани кўздан кечирмасдан, уни кундалик ишга тайёрламасдан пахта теришга киришмаслиги керак.

Машина блан пахта теришда меҳнат унумини оширишнинг муҳим шартларидан бири—машинани юргизиш тартибига риоя қилишдир. Ба'зан машиналар нотўғри юритилиб қатор охирига келиб етганида ғўза тупларида терилмай қолган, ерга тўкилган пахталар кўп бўлади. Бунинг сабаби шуки, қаторга кириш ва қатордан чиқишда машинанинг юриш тезлиги ҳархил қилиниб қўйилади. Яхшиси қаторга киришда ва қатордан чиқишда двигатель оборотини пасайтириш керак эмас. Аксинча машинани фақат биринчи тезликда юритиш, ғўза тупларининг иш аппарати оралиқларига тўппа-тўғри тушишига ҳаракат қилиш керак.

Ба'зи механик-ҳайдовчилар машинани юритганда, фақат олдингагина қарайдилар. Аммо олдинга қараш блан бирга иш аппаратларининг ҳаракатини ҳам диққат блан кўриб бориш керак. Қабул камерасига бошқа нарсалар тушиб қолмаслиги, иш аппаратининг етарли даражада пастга туширилиши, унинг ернинг бетини яхши қоплашига э'тибор қилиш зарур.

Иш аппаратининг кўтарилишини созлайдиган механизмдан фойдаланиб иш аппаратини шундай паст-баланд ҳолатда ушлаш кераккки, натижада унинг головкалари қатор пушталарида из қолдириб кетсин. Бироқ головкаларни ерга қаттиқ тираб юбориш яхши эмас. Агар улар қаттиқ тиралса кўпинча қабул қилиш камерасига тупроқ ва қум тиқилиб қолади. Натижада шпиндельларнинг ўзи ва уларнинг пастки втулкалари тез ейилиб ишдан чиқади.

Машина барабани қанча яхши созланса, пахта шунча яхши терилади. Шунинг учун уларни биринчи ва иккинчи теримларда бошқа-бошқа қилиб созлаш керак. Шу блан бирга биринчи теримда ҳам ғўза тупларининг қалинлиги ва кўсакларнинг очилиши даражасига қараб ҳам шпиндельли барабанлар ўртасидаги оралиқни ҳархил қилиб туриш талаб этилади. Теримнинг дастлабки кунларида, агар кўсаклар 50 — 60 процент очилган бўлса олдинги барабанлар ўртасидаги оралиқни 34 миллиметр, кейинги барабанлар ўртасидаги оралиқни 30 — 32 миллиметр қилиб қўйиш ма'қул. Агар кўсаклар 70 процент ва ундан ҳам кўп очилган бўлса, олдинги барабанлар ораси 32, кейинги барабанлар ораси 28 миллиметр қилинади. Машина блан иккинчи терим ўтказишда олдинги барабанлар орасини 28 миллиметргача, кейинги барабанлар орасини 26 миллиметргача кенгайтириш мумкин. Илғор механик-ҳайдовчилардан Василий Бибаров, Петр Черних ва бошқалар машина барабанлари орасини шундай созлаб, теримда фақат меҳнат унумини оширишгина эмас, балки иш сифатини ҳам яхшиламоқдалар.

Барабаннинг қанчалик баланд ўрнатилиши эгатларнинг чуқурлиги, пушталарнинг паст-баландлигига қараб иш пайтида ўзгартирилиб турилади.

Бункердаги пахтани қайрилиш жойларида машинани тўхтатмасдан ерга ёзиб қўйилган шолчаларга бўшатиб кетавериш керак.

Агар машина блан пахта теришда юқорида айтиб ўтилган тартиб ва қоидаларга тўла риоя қилинса, ҳарбир машина блан мавсумда камида 60 — 70 тонна пахтани бемалол териш мумкин бўлади. Петр Черних ўтган йили 90 тонна пахта терган бўлса, Василий Бибаров, Михаил Сухопляц, Тен Лев ва бошқа ўртоқлар 100 тоннадан ошириб пахта тердилар. Бу нарса машина блан пахта териш реал иш эканлигини, агар механик-ҳайдовчиларни теримга яхши ўргатсак, машиналарни тобора такомиллаштирсак яқин йиллар ичида пахта майдонларида етишган ҳосилнинг энг кўпини машина блан териш мумкин бўлишини кўрсатади.

МТСларимиз бутун чораларни кўриб, машина блан пахта теришнинг тўғри уюштирилишини та'мин этишлари лозим.

И. ДАВИДОВ,
Союз НИХИ илмий ходими.

ГДР Халқ палатасининг мажлиси

БЕРЛИН, 26 сентябрь. (ТАСС). Бугун Берлинда Германия Демократик Республикаси Халқ палатасининг мажлиси очилди. Мажлиснинг кун тартибида қуйидаги масалалар бор: Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи блан Германия Демократик Республикаси ўртасидаги муносабатлар тўғрисидаги шартнома; конституцияга қўшимча киритиш тўғрисидаги қонунни биринчи ва иккинчи марта ўқиш; Германия Демократик Республикасининг давлат герби ва давлат байроғи тўғрисидаги қонунни биринчи ва иккинчи марта ўқиш ва ҳоказо.

Мажлис бошланиши олдидан Халқ палатасининг раиси И. Дикман бошчилигидаги Халқ палатаси президиумининг а'золари, СССР ҳукумат делегацияси блан олиб борилган музокараларда қатнашган ГДР бош министри Отто Гротеволь бошчилигидаги ГДР ҳукумат делегациясининг а'золари, ГДР ҳукуматининг а'золари Халқ палатаси президиумида ўз ўринларини эгаллладилар.

Дипломатия ложаларида СССРнинг ГДРдаги фавқулодда ва мухтор элчиси Г. М. Пушкин ҳамда дипломатия корпусининг бошқа а'золари ўтирибдилар. Халқ палатасининг мажлисида немис ва четэл матбуотининг кўпгина вакиллари ҳозир бўлдилар.

ГДР бош министри Отто Гротеволь Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи блан Германия Демократик Республикаси ўртасидаги муносабатлар тўғрисидаги шартноманинг тузилиши ҳақида ҳукумат номидан баёнот берди.

О. Гротевольнинг ҳукумат номидан берган баёноти мажлисда ҳозир бўлган кишиларнинг қарсаклари блан кутиб олинди.

Бош министр Отто Гротевольнинг ҳукумат номидан қилган баёноти

Отто Гротеволь ўз баёнотининг бош қисмида Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев Германия Демократик Республикасида бўлган вақтда 24 июльдан 27 июльгача Берлинда олиб борилган музокакаларни эслатиб ўтди. Биз ўша вақтдаёқ, — деди бош министр, — Германия Демократик Республикасининг суверенитети тўғрисида икки томонлама давлат — ҳуқуқ битимлари тузишни мақбул деб ҳисоблаган эдик, чунки бундай битимлар тинчликни та'минлаш ва ГДРни мустаҳкамлаш ишига хизмат қилади ҳамда Германияни тинчликсевар ва демократик давлат сифатида қайтадан бирлаштиришга ёрдам беради.

Бу музокаралар ғоят самимий дўстлик блан боғланган икки мамлакат ўртасида олиб борилган музокаралар эди. Ана шу самимий дўстлик ҳар иккала мамлакатнинг ҳаётий манфаатларига жавоб беради. Берлин музокаралари вақтида сиёсий масалаларнинг муҳокама қилинганлиги ва бу масалаларнинг янада ривожлантирилганлиги 17 — 20 сентябрьда Москвада музокаралар олиб боришга ва Германия Демократик Республикаси блан Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ўртасида Шартнома тузилишига имконият туғдирди.

Отто Гротеволь сўзини давом эттириб бундай деди: Бу Шартнома тинчлик йўлидаги Женева руҳида вужудга келган ҳақиқий қадамдир ва кескинликни юмшатиш ҳамда ҳамжиҳатлик юзасидан Женевада бошланган ишга хизмат қилади, деган фикрга асослангандагина икки ўртада тузилган Шартномага Европа ва Германия тарихида юз берган сиёсий воқиа деб тўғри баҳо бериш мумкин.

О. Гротеволь кескинликни юмшатиш, ҳамжиҳатликка эришиш ва тинчликни та'минлашга қаратилган совет сиёсатининг конкрет кўринишлари тўғрисида гапириб бундай деди:

Бутун немис халқи тинчлик ва демократик асосда ўз бирлигини қайта тиклаш учун ана шу ҳамжиҳатлик сиёсатининг афзалликларидан тўғри фойдаланиши керак. Шу блан бирга, биз реал аҳволга, я'ни Германияда турли ижтимоий системадаги икки герман давлати тузилганлигига асосланиб иш кўрамиз.

Икки давлат мавжуддир, аммо Ғарбий Германия давлати Германия Демократик Республикасини танишни хоҳламаётир, — деди О. Гротеволь. Москвадаги музокаралар тамом бўлганидан кейин эндиликда бундай аҳвол бўлиши мумкин эмас. Аденауэр жанобларининг 22 сентябрьда ҳукумат номидан қилган баёноти ҳам ҳечнарсани ўзгартирмайди. Бу баёнотнинг ярми Германия Демократик Республикасига қарши айтилган гаплардан иборат. Аденауэр жанобларининг Германия Демократик Республикасидаги давлат ҳокимияти халқнинг хоҳишига жавоб бермайди, деган ғаразли да'воси ҳаммага ма'лум бўлган фактга хилофдир. Бу факт шундан иборатки, Германия Демократик Республикасида сайлов қонуни бор ва овоз бериш ҳуқуқига эга бўлган 12 миллиондан сал ортиқ кишидан 11,8 миллион киши демократик Германия миллий фронтининг бирлашган рўйхатини ёқлаб овоз берди.

Германия Демократик Республикаси суверен давлатдир. Бирқанча мамлакатлар, шу жумладан икки буюк давлат — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ва Хитой Халқ Республикаси ана шу суверен давлатни таниди. Капиталистик давлатлар узоқ йиллар мобайнида Совет Иттифоқини танишни истамаганлиги каби, ҳозирги вақтда улардан ба'зилари улуғ Хитой Халқ Республикасини танишни истамаётганликлари каби бизни танишни ҳозирча хоҳламаётирлар.

Аммо, Совет Иттифоқи ҳам, Хитой Халқ Республикаси ҳам бунинг натижасида яшашдан тўхтаб қолмади, Германия Демократик Республикаси ҳам яшамоқда ва бундан кейин ҳам яшайди. Ҳозирги вақтда Германия Демократик Республикаси блан қарийб 100 мамлакат ўртасида савдо-сотиқ муносабатлари ўрнатилган. Капиталистик мамлакатлардан 20 таси биз блан узоқ муддатга мўлжалланган битимларни тузди.

Ўзаро муносабатлар тўғрисида Совет Иттифоқи блан Шартнома тўзганлигимиз Германия Демократик Республикасининг бундан буён танилишига шубҳасиз кўп ёрдам бермоқда. Аҳвол бошқача бўлганида эди, федерал канцлернинг учинчи давлатлар биз блан дипломатия муносабатлари ўрнатсалар, федерал ҳукумат бунга «дўстона бўлмаган бир иш» деб қарайди деган ҳаяжонли гаплари ортиқча бўлур эди.

Париж битимлари Германия масаласининг ҳал этилишига халақит берганлигини ва ғарб давлатлари ҳамда федерал республика ҳукумати ана шу битимлар ёрдами блан Германияни парчаланишини кучайтириш ниятида эканлигини та'кидлаб О. Гротеволь бундай деди:

Аденауэр жаноблари Германияни қайта бирлаштириш тарафдориман деб да'во қилмоқда. Аммо, у, Германияни Шимолий Атлантик пакти асосида қайта бирлаштиришни хоҳлайди. Ҳозирги вақтда бундай қилишнинг сра иложи йўқ. Аденауэр жаноблари шундай фикрда туриб, Германиянинг парчаланган ҳолда қолиши учун оғир жавобгарликни ўз зиммасига олади...

Сўнгра бош министр ҳар икки герман давлати коллектив хавфсизликнинг умумевропа системасида қатнашадиган бўлса, Германияни тинч ва демократик асосда қайта бирлаштириш мумкин бўлади деди, ва 12 августда Халқ палатасининг мажлисида қилган баёнотида ГДР ҳукумати ана шундай хавфсизлик системасини вужудга келтириш ишига ўз ҳиссасини қўшишга тайёр эканлигини эслатиб ўтди.

Бош министр сўзини давом эттириб қуйидагиларни айтди: Германия ҳар икки қисмининг вакиллари Москвада музокаралар олиб борганидан кейин Германиянинг қайта бирлаштирилишини истаётган кишиларга Германия Демократик Республикаси блан музокара юргизишдан бошқа йўл йўқ эканлиги тобора равшан бўлмоқда. Мамлакатни қайта бирлаштиришга зўрлик йўли блан эришиш мумкин эмаслигини тушунган кишилар фақат музокаралар олиб бориш йўлидангина бориш мумкин эканлигини яхши биладилар.

О. Гротеволь Москвада СССР ва ГДР ҳукумат делегациялари ўртасида олиб борилган музокараларнинг натижаларига тўхталиб, айтдики, ўзаро муносабатлар тўғрисида Совет Иттифоқи блан Шартнома тузилганидан кейин Германия Демократик Республикасининг суверенитети халқаро муносабатларда ва миллий муносабатларда рўй берган факт бўлиб қолди. О. Гротеволь канцлер Аденауэрнинг Германия чегаралари тўғрисида қилган писандалари ва бутун немис халқи номидан гапириш ҳуқуқига эгаман, деб қилган да'волари асоссиз эканлигини ҳам кўрсатди.

Сўнгра бош министр Совет Иттифоқида бўлган немис ҳарбий жиноятчилари тўғрисидаги масалага тўхталиб, ГДР ҳукумати бу масала юзасидан Совет ҳукумати блан бирнеча марта музокара олиб борганлигини ва 1953 йил 22 августда Кремльда бўлган музокаралар натижасида битимга келинганлигини эслатиб ўтди. Ана шу битимга келинганидан сал вақт ўтгач, илгари ҳукм этилган немисларнинг бир қисми озод қилинди. О. Гротеволь шундан кейин ўтган икки йил мобайнида бу масала юзасидан музокаралар олиб борилганлигини ҳам билдирди. Н. А. Булганин ва Н. С. Хрушчев ГДРда бўлган вақтларида ҳам бу масала муҳокама қилинди. Шундан кейин бу масала юзасидан ГДР ва Совет Иттифоқи ҳукуматлари ўртасида яна фикр олишинди. Шунга биноан, президент В. Пик шу йилнинг 31 августида СССР Олий Совети Президиумига тегишли илтимоснома блан мурожаат қилди. О. Гротеволь СССР ва ГДР ҳукумат делегациялари ўртасида музокаралар олиб борилган вақтда Н. С. Хрушчевнинг Совет Иттифоқида жазо муддатини ўтаётган немис ҳарбий жиноятчиларини муддатидан илгари озод қилиш тўғрисидаги илтимосни бажариш имконияти борлиги ҳақида айтган гапларини келтирди.

О. Гротеволь Совет Иттифоқи блан Германия Федерал Республикаси ўртасида дипломатия муносабатлари ўрнатилиши тўғрисидаги масалага тўхталиб, жумладан, бундай деди: Германия Демократик Республикасининг ҳукумати Совет Иттифоқи блан ГФР ўртасида дипломатия муносабатлари ўрнатиш тўғрисидаги қарорни табриклайди. Биз, бу қарор немислар ўртасида ҳамжиҳатлик ўрнатиш йўлидаги интилишни ҳам кучайтиради, деб умид қиламиз. Германияни қайта бирлаштириш тўғрисидаги масала немисларнинг ўз ишидир. Тўрт давлатнинг Германияни қайта бирлаштириш тўғрисидаги қарори Германиянинг ҳар икки қисмида яшовчи немислар томонидан тамомила ма'қулланган ва қўллаб-қувватланган тақдирда бу қарор немис халқининг тинч ҳаёти учун ва бутун дун'ё халқлари учун ҳақиқатан ҳам катта аҳамиятга эга бўлади. Шу сабабдан, Германияни қайта бирлаштириш тўғрисидаги масала немисларнинг ҳал қилучи иштирокисиз самарали суратда ҳал этилиши мумкин эмаслиги тамомила равшандир.

О. Гротеволь Германия Демократик Республикаси блан Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ўртасидаги муносабатлар тўғрисида тузилган ва Халқ палатасига тақдим этилган Шартноманинг айрим моддаларига тўхталиб ўтди.

Шартнома ва Москвада олиб борилган музокаралар, — деди бош министр, ҳаммамизда Германия Демократик Республикасининг эришган ғалабалари ва бизнинг давлатимизда социализм асослари абадий ҳимоя қилинган ва ҳечқачон тақдир ихтиёрига ташлаб қўйилмайди, деган ишончни туғдиради. Москва музокараларининг натижалари ватанимизнинг қайта бирлаштирилишини енгиллаштиради, чунки музокараларнинг натижалари Ғарбдаги илғор кучларни илҳомлантирмоқда ва Германияни тинчлик ҳамда демократик асосда қайта бирлаштириш учун биргаликда олиб борилаётган курашда уларга мардлик бағишлайди. Шу сабабдан биз бутун немис халқига мурожаат қилиб, бирлашган, мустақил, демократик ва тинчликсевар Германияни вужудга келтириш йўлидаги барча ғовларни йўқотиш мақсадида кучларига куч қўшиб ишлашга чақирамиз. «Немислар бир стол ёнига ўтириб, бамаслаҳат иш кўрингиз» деган шиор эндиликда ҳарқачонгидан кўра катта аҳамиятга эгадир.

Бош министр Отто Гротеволь нутқининг охирида Халқ палатасининг депутатларига мурожаат қилиб, Германия Демократик Республикаси блан Совет Социалистик Республикалари иттифоқи ўртасидаги муносабатлар тўғрисидаги Шартномани ма'қуллашга чақирди.

* * *

БЕРЛИН, 26 сентябрь. (ТАСС). Халқ палатасида ГДР бош министри О. Гротеволь ҳукумат номидан баёнот берганидан кейин музокаралар бошланди.

Германия Бирлашган социалистик партияси фракцияси номидан ГДР бош министрининг ўринбосари В. Ульбрихт биринчи бўлиб сўзга чиқди. У айтдики, Германия бирлашган социалистик партияси ГДР ва СССР ҳукумат делегациялари ўртасида олиб борилган музокаралар тўғрисида бош министр О. Т. Гротевольнинг қилган баёнотига тамомила қўшилади. Тарихий аҳамиятга эга бўлган бу Шартнома, — деди у, — ишчи, деҳқонлар давлатимизнинг изчиллик блан амалга ошираётган сиёсати натижасида, тинчликни сақлаш учун олиб бораётган курашимиз натижасида тузилди. Шартноманинг тузилиши Совет Иттифоқи халқларининг Германия Демократик Республикаси ишчилар синфига ва барча ватанпарвар кучларига бўлган ишончини ифода этади. Германия Демократик Республикасининг ишчилар синфи ва ватанпарвар кучлари Германияда тинчлик, демократия ва социализм ишини мустаҳкам ра-[illegible]

[illegible] ҳаётий муҳим вазифаларини ҳал этишда Германия ишчилар синфи зиммасига айниқса катта жавобгарлик юкланганлигини, тинчлик, бирлик ва прогресс учун курашда немис меҳнаткашларининг биргаликда ҳаракат қилиши зарур эканлигини кўрсатди.

Христиан — Демократик союзи фракцияси номидан ГДР бош министрининг ўринбосари О. Нушке гапирди. Нушке Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи блан Германия Демократик Республикаси ўртасидаги муносабатлар тўғрисида тузилган Шартномани Ғарбий Германия блан ғарб давлатлари ўртасида тузилган Шартномалар блан таққослаб айтдики, юқорида айтилган биринчи Шартнома ГДР га чинакам мустақиллик беради, Ғарбий Германия блан ғарб давлатлари ўртасида тузилган шартномалар эса бунинг аксича, Ғарбий Германиянинг суверенитетини камситади. Нушке канцлер Аденауэрнинг бутун Германия номидан гапириш тўғрисидаги да'волари асоссиз эканлигини кўрсатди.

Нушке ҳукумат баёнотини ХДС фракцияси номидан ма'қуллади.

[illegible] ... фракцияси номидан К. Кништедт гапирдилар.

Сўзга чиққан кишиларнинг ҳаммаси Отто Гротевольнинг ҳукумат номидан берган баёнотини ма'қуллади. Халқ палатасидаги фракцияларнинг вакиллари Совет Иттифоқига унинг ГДР га нисбатан дўстона муносабатда бўлганлиги учун ташаккур изҳор қилдилар.

Германия Демократик Республикасининг Халқ палатаси Германия Демократик Республикаси блан Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ўртасидаги муносабатлар ҳақидаги Шартномани бир овоздан ма'қуллади. Залда ҳозир бўлган кишиларнинг ҳаммаси Халқ палатасининг бу қарорини давомли, гулдурос қарсаклар блан кутиб олди.

Халқ палатаси бошқа масалаларни қараб чиқишга киришиб, ГДР бош министрининг ўринбосари В. Штофнинг нутқини эшитди ва конституцияга қўшимча киритиш тўғрисидаги қонун проектини ма'қуллади. Бу қонунга мувофиқ, конституциянинг бешинчи моддасига қуйидаги қўшимча киритилади: «Ватанни ва меҳнаткашларнинг [illegible]

БМТНИНГ ЕВРОПА УЧУН ТУЗИЛГАН ИҚТИСОДИЙ КОМИССИЯСИНИНГ ЕВРОПА МАМЛАКАТЛАРИ ТАШҚИ САВДОСИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ КОМИТЕТИНИНГ СЕССИЯСИ

ЖЕНЕВА, 26 сентябрь. (ТАСС). Бугун Женевадаги Миллатлар саройида БМТнинг Европа учун тузилган иқтисодий комиссиясининг Европа мамлакатлари ташқи савдосини ривожлантириш комитетининг навбатдаги сессияси ўз ишини бошлади.

Сессиянинг ишларида Европадаги 25 мамлакатнинг делегацияси, шунингдек Америка Қўшма Штатларининг делегацияси қатнашмоқда. Сессия қатнашчилари орасида СССР, Англия, Франция, Германия Демократик Республикаси, Германия Федерал Республикаси, Польша, Чехословакия, Румыния, Венгрия, Болгария, Албания, Югославия, Финляндия, Швейцария ва бошқа мамлакатларнинг делегатлари бор. СССРнинг Англиядаги савдо вакили В. А. Каменский совет делегациясига бошчилик қилади.

Сессия ички Европа савдосини янада кенгайтириш блан боғлиқ бўлган масалаларни ва жумладан Ғарбий Европа блан Шарқий Европа мамлакатлари ўртасидаги савдо-сотиқ масалаларини муҳокама қилади. Сессия ўз мажлисларини ёпиқ ўтказмоқда.

Бу ерда ма'лум бўлишича, БМТнинг Европа учун тузилган иқтисодий комиссиясининг ижрочи секретари Г. Мюрдаль бугун сессияни очиш вақтида нутқ сўзлаб, кейинги вақтларда сиёсий вазиятнинг яхшиланганлиги, ички Европа савдосини кенгайтирганлигини ва келгусида яхши перспективаларга умид боғлаш имконини беражагини та'кидлаган. У айтдики, Шарқий ва Ғарбий Европа мамлакатлари ўртасидаги савдо-сотиқ ҳажми 1955 йилнинг биринчи ярмида қиммати э'тибори блан 1.085 миллион долларни ташкил этган, ҳолбуки 1954 йилнинг шу даври ичида савдо-сотиқ ҳажми 927 миллион долларни ташкил этган эди.

Г. Мюрдаль сессия делегацияларини ҳамкорлик руҳида ҳаракат қилишга чақирган ва делегатлар шундай ҳаракат қилганларида прогрессга ҳамда «Женева руҳи» блан боғланган идеалларни амалга оширишга ёрдам берадилар, деган.

Сессия 14 октябрьгача давом этади.

Президент Д. Эйзенхауэрнинг соғлиғи

НЬЮ-ЙОРК, 26 сентябрь. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентлигининг Денвердан хабар беришича, юрак касаллиги мутахассисларининг бир труппаси президентнинг соғлиғини кўрганларидан кейин бундай деган: Эйзенхауэрда «юрак қон томирлари тромбозининг унча зўраймаган ўртача приступи бўлган. Унинг ҳозирги аҳволи ёмон эмас», Асосий мутахассис Уайт «ўртача» сўзини тушунтириб айтдики, бу приступ «енгил ҳам эмас, оғир ҳам эмас».

Ҳиндистон Коммунистик партиясининг с'езди бўлади

ДЕҲЛИ, 26 сентябрь. (ТАСС). Газеталар Ҳиндистон Коммунистик партиясининг тўртинчи с'езди 2 февральдан 12 февральгача бўлажаги тўғрисидаги хабарларни босиб чиқармоқдалар.

Канада ташқи ишлар министри Лестер Б. Пирсоннинг СССР га келишига доир

СССР Ташқи Ишлар Министрлиги ва Канада Ташқи ишлар министрлиги томонидан чиқарилган қуйидаги қўшма ахборот бугун Москвада ва Оттавада э'лон қилинди.

Ташқи ишлар министри Лестер Б. Пирсон СССР Ташқи ишлар министри В. М. Молотов Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Сан-Францискодаги сессияси вақтида унга топширган таклифномага мувофиқ, Оттавадан 30 сентябрьда СССРга самолётда учиб кетади ва СССРда 5 октябрьдан 12 октябрьгача Совет Ҳукуматининг меҳмони бўлиб туради.

Англия қишлоқ хўжалик делегацияси Москвага келди

26 сентябрьда Буюк Британия қишлоқ хўжалик ходимларининг катта бир группаси Москвага келди. Делегацияга деҳқончилик, балиқчилик ва озиқ-овқат министрлигининг парламент секретари Ж. Ньюжент бошчилик қилмоқда. Келганлар орасида — шу министрликнинг қишлоқ хўжалик масалалари бўйича бош илмий маслаҳатчиси профессор Г. Ж. Сандерс (делегация бошлиғининг ўринбосари) Англия король қишлоқ хўжалик жамиятининг а'зоси сэр Питер Гринуэлл, Шотландия фермерлар миллий союзининг раиси Ж. Маршалл ва бошқа олимлар ҳамда мамлакатнинг раҳбар касаба союз ходимлари бор.

Англиядан келган меҳмонлар Совет Иттифоқида икки ҳафта бўладилар. Улар Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик виставкасини бориб кўрадилар, мамлакат бўйлаб сафар қиладилар ва бу сафар вақтида колхоз, совхоз ва машина-трактор станцияларининг ишлари блан танишадилар, илмий-текшириш институтларида бўладилар.

Внуково аэродромида Англия қишлоқ хўжалик делегациясини [illegible] кутиб олдилар. (ТАСС).

БМТ Бош Ассамблеясининг X сессиясида

26 сентябрь эрталабки мажлис

НЬЮ-ЙОРК, 27 сентябрь. (ТАСС). БМТ Бош Ассамблеясининг кечаги эрталабки мажлисида яна умумий сиёсий дискуссия бошланди.

Чили вакили Рудесинда Ортега биринчи бўлиб сўзга чиқди. У, БМТ ўзининг бутун фаолиятида «бизларни бирлаштирадиган нарсаларни биринчи навбатда уқтириб кўрсатиши керак ва бизларни бир-биримиздан ажратадиган нарсаларни йўқотиши керак» деди. Аммо, Ортега Чили делегациясининг фикрича, Уставни тубдан ўзгартириш учун ҳали фурсат келмаган бўлса ҳам, Уставни қайтадан кўриб чиқиш учун конференция чақириш тарафдори эканлигини айтди.

Чили вакили ўз нутқида кам тараққий этган мамлакатларга иқтисодий ёрдам кўрсатиш масалаларига кўпроқ тўхталиб ўтди.

Ортега сиёсий проблемаларни ҳал этиш учун буюк давлатлар ўртасида олиб бориладиган музокараларнинг муҳим аҳамиятга эга эканлигини та'кидлаб, бу давлатларни ўз музокараларида иқтисодий проблемаларга тегишинча э'тибор беришга чақирди.

Шундан кейин Югославия делегациясининг бошлиғи Коча Попович гапириб бундай деди: «Бу йилги учрашувимиздаги муҳит БМТ ташкил этилгандан буён ўтган ўн йил ичида бўлган учрашувлардаги муҳитдан кўп даража яхшидир».

Австрия блан Давлат шартномасининг тузилганлиги, — деди у, — «урушдан кейинги кескинлик манба'ларидан лоақал бирини йўқотди».

Югославия вакили сўзини давом эттириб бундай деди: Осиё ва Африка мамлакатларининг Бандунг конференцияси «анчагина турли нуқтаи назарда бўлган давлатлар ўртасида актив ҳамкорлик қилиш мумкин эканлигини кўрсатган амалий намуна бўлди, шунингдек ана шу икки ёш қит'анинг халқаро ишлардаги роли кучайиб бораётганлигини тасдиқловчи муҳим далил» бўлди.

Попович халқаро кескинликни юмшатиш соҳасида тўрт давлат ҳукуматлари бошлиқларининг Женева кенгаши муҳим роль ўйнаганлигини алоҳида та'кидлади. Шу йил ичидаги халқаро воқиаларнинг энг муҳим натижаси шундан иборат бўлдики,— деди у, — «халқаро ишларда гумонсираш ҳамма ерда камайди ва масалаларни очиқкўнгиллик блан ва муросага келиш руҳида ҳал этиш истаги ортди». Ҳозирги вақтда. — деди Попович, — «халқаро муносабатларнинг янги формалари ривожланиб бормоқда».

Югославия вакили сўзини давом эттириб қуйидагиларни айтди: буларнинг ҳаммаси кишиларни албатта илҳомлантиради ва катта аҳамиятга эгадир. Аммо, бу кифоя эмас. Вазиятнинг ўзгаришига правард мақсад деб қарамаслик керак. Халқаро муносабатлар ривожланиб бормоқда. Бу муносабатларнинг тўғри йўлдан ривожланиб боришига амин бўлишимиз керак. Бошқа сўзлар блан айтганда, дун'ёни бир-биридан ажратиб турган асосий проблемаларни ма'лум муваффақиятларга эришиш умиди блан муҳокама қилиш имкониятини туғдираоладиган шарт-шароит вужудга келтирилди; шу сабабдан, бу вазифани ўртага қўйиш пайти келган бўлса керак. Шу йўлда биз эришадиган ҳарбир прогресс натижасида халқаро вазият янада яхшиланади, бу эса энг зарур проблемаларни ҳал этиш йўлида янги қадамлар қўйиш имконини беради.

Ба'зи доиралар ҳали яқиндагина тотув яшаш принципларига шубҳа ва ҳатто гумон блан қараган эдилар, деди Югославия делегати. Шу нарсани қувонч блан қайд қилиш мумкинки, тотув яшаш принциплари кенг миқ'ёсда қўллаб-қувватланиши блан бирга тобора кенг қўлланилмоқда. Шу сабабдан, биз яхшиланган вазиятдан мустаҳкам тинчликка ўтилишини та'минлаш учун ҳаммани халқаро вазиятнинг ўзгарганлиги натижасида вужудга келган имкониятлардан фойдаланишга чақирамиз. БМТ бу соҳада асосий роль ўйнаши керак. Халқаро ҳамкорлик принципларига асосланган ташкилот кенгроқ имкониятларга эгадир ва ана шу принципларни қўлланиш амалий жиҳатдан мумкин ва энг зарур бўлган бир вазиятда БМТнинг зиммасига катта жавобгарлик юкланади.

Попович кейинги йил ичида халқаро вазиятнинг яхшиланганлиги туфайли қуролсизланиш проблемасини ҳал этиш йўлида «илҳомбахш воқиалар рўй берди», деб та'кидлади ва бутун дун'ёда тинчлик ҳамда хавфсизликни та'минлаш учун бу проблеманинг ғоят муҳим эканлигини уқтириб ўтди.

Попович қуролсизланиш проблемасини ҳал этишда тўрт давлат ҳукуматлари бошлиқларининг Женева кенгашида ва БМТ қуролсизланиш комиссиясининг Кичик комитети мажлисларида муҳим ҳисса қўшилганлигини та'кидлади. У, ҳозирги вақтда қурол-яроғлар ва қуролли кучларга бўладиган харажатларни кўпайтирмай, зўр бериб қуролланишни тўхтатиш тўғрисида бир битимга келишни таклиф этди. Попович бундай деди: «Ба'зи мамлакатлар бу соҳада ҳатто кўп ишлар қилиб, ўз қуролли кучларини ёки ўзларининг ҳарбий бюджетларини камайтирабошлаганликлари фактининг ўзи бундай қадам қўйиш учун керакли шароит мавжудлигини исбот қилмайдими, ахир?»

Попович айтдики, БМТ ҳали универсал ташкилотга айланган эмас, чунки кўпгина мамлакатлар шу вақтгача бу ташкилотга қабул қилинмаган. Попович Хитой Халқ Республикасининг БМТ даги қонуний ҳуқуқларини тиклаш ва «халқаро статути ҳақиқатан ҳам ҳечқандай шубҳа туғдирмаётган» ҳамма кандидат мамлакатларни БМТ а'золигига қабул қилиш тарафдори эканлигини айтди.

Югославия делегациясининг бошлиғи қуйидагиларни уқтириб ўтди. Югославиянинг сиёсати БМТ Уставининг принциплари асосида барча мамлакатлар блан, улардаги сиёсий ёки социал системаларнинг қандай бўлишидан қат'и назар, ҳамкорлик қилиш йўли блан тинчликни мустаҳкамлаш мумкин ва зарур деган чуқур ишончга таянади.

Бизнинг бу сиёсий йўлимиз, деди Попович — АҚШ, Англия, Франция блан ва дун'ёдаги бошқа кўпгина мамлакатлар блан дўслигимизда ва самарали ҳамкорлигимизда ўз ифодасини топди. Бизнинг бу сиёсий йўлимиз Триест масаласини ҳал этишга қўшган ҳиссамизда ўз ифодасини топди. Триест узоқ вақт мобайнида Европанинг энг хавфли жойларидан бири деб ҳисобланар эди. Бизнинг бу сиёсий йўлимиз Болқонда Греция ва Туркия блан ҳамкорликнинг кенг системасини уюштиришдаги актив иштирокимизда. Европа ҳамкорлигининг кенгроқ системасини тузишга ёрдам беришга ва унда қатнашиш йўлидаги интилишларимизда ўз ифодасини топди.

Яқинда Совет Иттифоқи блан ва Шарқий Европадаги бошқа мамлакатлар блан муносабатларимизнинг анча яхшиланганлиги ана шу сиёсат йўли тўғри эканлигини исбот қилади. Ҳозирги вақтда бу нарса Европадаги кескинлик манба'ларидан бирини йўқотиш ишига қўшилган муҳим ҳисса деб, бу нарса тенглик ҳамда ўзаро ҳурмат принципларига асосланган конструктив ҳамкорлик блан олмошинди деб кенг э'тироф қилинмоқда.

Эрталабки мажлиснинг охирида Ироқ вакили Жамолий гапирди. Жамолий Осиё ва Африка мамлакатларининг Бандунг конференцияси, тўрт давлат ҳукуматлари бошлиқларининг Женева кенгаши ва атом энергиясидан тинч мақсадларда фойдаланиш юзасидан ўтказилган халқаро конференция халқаро кескинликни юмшатиш соҳасида самарали роль ўйнаганлигига кўпроқ тўхталиб ўтди.

Жамолий Тунис, Марокаш ва Жазоир масалаларини тезликда ҳал этиш зарурлигига Бош Ассамблеянинг э'тиборини жалб этди ва Ассамблея «ўз тақдирини ўзи белгилаш принципини барча мустамлака халқлари ва мазлум халқларга нисбатан жорий қилиш учун узил-кесил муддат белгилаши керак ва шундан кейин мустамлакачилик бутунлай йўқолиши лозим», деб таклиф қилди.

Ироқ делегати президент Эйзенхауэрнинг ҳарбий информация айирбошлаш тўғрисидаги ва СССР ҳамда АҚШ территорияларида ўзаро аэрофотос'емка ўтказиш ҳақидаги таклифини қувватлади ва шу блан бирга қурол-яроғларни камайтириш ва атом қуролини тугатиш, шунингдек халқаро инспекция ва контрольнинг амалий системасини ўрнатиш тарафдори эканлигини билдирди. «Қурол-яроғларни камайтириш орқасида. — деди у, — тежалган маблағларни иқтисодий жиҳатдан кам ривожланган районларни юксалтириш жаҳон фондига топшириш мумкин».

Шу блан бирга, Жамолий «коммунистик фаолият» гўё «халқаро кескинликнинг манба'ларидан бири» деб да'во қилишга уриниб кўрди.

Совет артистлари Урумчига келди

Пекин, 26 сентябрь. (ТАСС). Синьхуа агентлиги мухбирининг хабар қилишича, совет артистлари делегацияси кеча Урумчига келган.

Делегация составида Қозоғистон ССР, Ўзбекистон ССР ва Қирғизистон ССРнинг машҳур артистлари бор. Бу делегация гастроль учун Синьцзянга таклиф қилинган. Делегация Синьцзян-Уйғур автоном районини барпо этишга бағишланган тантанали маросимда ҳам ҳозир бўлади.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТЕАТР ВА ҚИНОЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 28/IX да **Алишер Навоий**, 29/IX да **Шамсиқамар**

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 28/IX да **Етти гўзал**, 29/IX да **Чио-Чио-Сан.**

ҚИШКИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

«РОДИНА» (эрталаб соат 10 дан кеч 8 гача). «ЁШ ГВАРДИЯ» (кундуз соат 12 дан кеч 10 гача). «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун) — янги Австрия бадиий фильми **Сув водийси.**

НАВОИЙ номли (кундуз соат 12 дан кеч 8 гача). «ИСКРА» (кундуз соат 10 — 20 минутдан). «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун) — янги Австрия бадиий фильми **Гаспароне.**

«РОДИНА» — кеч соат 8 ва 10 да **Байжу Бавра.**

НАВОИЙ номли — эрталаб соат 10, кеч 8 ва 10 да **Жаҳон чемпиони.**

«ИСКРА» — эрталаб соат 9 — 40 минутда **Мардлик мактаби.**

ЁЗГИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

«ВАТАН», «УДАРНИК» — **Сув юлдузлари.**

НАВОИЙ номли, КИРОВ номли — **Гаспароне.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
28 сентябрда
3 бўлимдан иборат
ЦИРК ТАМОШАЛАРИ
Аттракцион —
ЙИРТҚИЧ ҲАЙВОНЛАРНИНГ АРАЛАШ ГРУППАСИ
Ургатувчи — **Иван Рубан.**
Уйин оралиғида қизиқчилардан **Зонов** ва **Чеколтан** қатнашади.
Тамоша кеч соат 8 да бошланади. Билетлар эрталаб соат 11 дан сотилади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ. Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34 РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропаганда бўлими — 136 Совет қурилиши бўлими — 135 Маданият бўлими — 132 Адабиёт ва сан'ат бўлими — 39040 Қишлоқ хўжалиги бўлими — 135 Саноат ва транспорт бўлими — 132. Секретариат — 34048. Э'лонлар бўлими — 38142.

Р. 09818. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № А — 1516.